

บทที่ 2

เอกสารและงานวิจัยที่เกี่ยวข้อง

การวิจัยเรื่อง การพัฒนาชุดกิจกรรมการเขียนเรื่องการแจกลูกสะกดคำ สำหรับนักเรียน
ชั้นประถมศึกษาปีที่ 1 ผู้วิจัยได้ศึกษาแนวคิดและ หลักการจากเอกสาร ตำรา และงานวิจัยที่เกี่ยวข้อง
ตามหัวข้อต่อไปนี้

1. หลักสูตรแกนกลางการศึกษาขั้นพื้นฐาน พุทธศักราช 2551 กลุ่มสาระการเรียนรู้
ภาษาไทย ชั้นประถมศึกษาปีที่ 1

1.1 ความสำคัญของการเรียนภาษาไทย

1.2 คุณภาพของผู้เรียนภาษาไทย

1.3 ลักษณะของหลักสูตรภาษาไทย

1.4 สาระและมาตรฐานการเรียนรู้ภาษาไทย

1.5 ตัวชี้วัดกลุ่มสาระการเรียนรู้ภาษาไทยชั้นประถมศึกษาปีที่ 1

2. ชุดกิจกรรมการเขียน

2.1 ความหมายของการพัฒนา

2.2 ความหมายของชุดกิจกรรม

2.3 แนวคิด ทฤษฎี และจิตวิทยาที่เกี่ยวข้องกับการสร้างชุดกิจกรรม

2.4 ความสำคัญของชุดกิจกรรม

2.5 ประเภทของชุดกิจกรรม

2.6 องค์ประกอบของชุดกิจกรรม

2.7 คุณค่าและประโยชน์ของกิจกรรม

2.8 ขั้นตอนการสร้างชุดกิจกรรม

2.9 การหาประสิทธิภาพของชุดกิจกรรม

3. ความสามารถในการเขียนแจกลูกสะกดคำ

3.1 ความหมายของการเขียน

3.2 ความสำคัญของการเขียน

3.3 องค์ประกอบของการเขียน

3.4 ประเภทของการเขียน

3.5 ความสามารถในการเขียน

3.6 ความหมายของการแจกลูกสะกดคำ

3.7 ความหมายของการเขียนแจกลูกสะกดคำ

3.8 ความสำคัญการเขียนสะกดคำ

3.9 แนวคิดการจัดการเรียนการสอนแจกลูกสะกดคำ

4. ความพึงพอใจต่อชุดกิจกรรม
 - 4.1 ความหมายความพึงพอใจต่อชุดกิจกรรม
 - 4.2 ความสำคัญของความพึงพอใจ
 - 4.3 องค์ประกอบของความพึงพอใจ
 - 4.4 การวัดความพึงพอใจ
5. งานวิจัยที่เกี่ยวข้อง
 - 5.1 งานวิจัยในประเทศ
 - 5.2 งานวิจัยต่างประเทศ

หลักสูตรแกนกลางการศึกษาขั้นพื้นฐาน พุทธศักราช 2551 กลุ่มสาระการเรียนรู้ภาษาไทย ชั้นประถมศึกษาปีที่ 1

ความสำคัญของการเรียนภาษาไทย

ภาษาไทยเป็นเอกลักษณ์ของชาติเป็นสมบัติทางวัฒนธรรมอันก่อให้เกิดความเป็นเอกภาพ และเสริมสร้างบุคลิกภาพของคนไทยให้มีความเป็นไทย เป็นเครื่องมือในการติดต่อสื่อสารเพื่อสร้างความเข้าใจและความสัมพันธ์ที่ดีต่อกัน ทำให้สามารถประกอบธุรกิจ การงานและดำรงชีวิตร่วมกันในสังคมประชาธิปไตยได้อย่างสันติสุข และเป็นเครื่องมือในการแสวงหาความรู้ ประสพการณ์จากแหล่งข้อมูลสารสนเทศต่าง ๆ เพื่อพัฒนาความรู้พัฒนากระบวนการคิดวิเคราะห์ วิจัยและสร้างสรรค์ให้ทันต่อการเปลี่ยนแปลงทางสังคม และความก้าวหน้าทางวิทยาศาสตร์ เทคโนโลยี ตลอดจนนำไปใช้ในการพัฒนาอาชีพให้มีความมั่นคงทางเศรษฐกิจ นอกจากนี้ยังเป็นสื่อแสดงภูมิปัญญาของบรรพบุรุษด้านวัฒนธรรม ประเพณี และสุนทรียภาพ เป็นสมบัติล้ำค่าควรแก่การเรียนรู้ อนุรักษ์ และสืบสานให้คงอยู่คู่ชาติไทยตลอดไป (กระทรวงศึกษาธิการ, 2552, หน้า 37)

คุณภาพของผู้เรียนภาษาไทย เมื่อเรียนจบชั้นประถมศึกษาปีที่ 3

อ่านออกเสียงคำ คำคล้องจอง ข้อความ เรื่องสั้น ๆ และบทร้อยกรองต่าง ๆ ได้ถูกต้อง คล่องแคล่ว เข้าใจความหมายของคำและข้อความที่อ่าน ตั้งคำถามเชิงเหตุผล ลำดับเหตุการณ์ คาดคะเนเหตุการณ์ สรุปความรู้ข้อคิดจากเรื่องที่อ่าน ปฏิบัติตามคำสั่ง คำอธิบาย จากเรื่องที่อ่านได้ เข้าใจความหมายของข้อมูลจากแผนภาพ แผนที่ และแผนภูมิ อ่านหนังสืออย่างสม่ำเสมอและมีการยथाในการอ่าน

มีทักษะในการคัดลายมือตัวบรรจงเต็มบรรทัด เขียนบรรยาย บันทึกประจำวัน เขียนจดหมายลาครู เขียนเรื่องเกี่ยวกับประสบการณ์ เขียนเรื่องตามจินตนาการและมีการยथाในการเขียน เล่ารายละเอียดและบอกสาระสำคัญ ตั้งคำถาม ตอบคำถาม รวมทั้งพูดแสดงความคิดเห็น รู้สึกเกี่ยวกับเรื่องที่ฟังและดู พูดสื่อสารเล่าประสบการณ์และพูดแนะนำ หรือพูดเชิญชวนให้ผู้อื่น ปฏิบัติตาม และมีการยथाในการฟัง ดู และพูด

สังเกตคำและเข้าใจความหมายของคำ ความแตกต่างของคำและพยางค์ หน้าที่ของคำ ในประโยค มีทักษะการใช้พจนานุกรมในการค้นหาความหมายของคำ แต่งประโยคง่าย ๆ แต่งคำคล้องจอง และเลือกใช้ภาษาไทยมาตรฐานและภาษาถิ่นได้เหมาะสมกับกาลเทศะ

เข้าใจและสามารถสรุปข้อคิดที่ได้จากการอ่านวรรณคดีและวรรณกรรมเพื่อนำไปใช้ใน ชีวิตประจำวัน แสดงความคิดเห็นจากวรรณคดีที่อ่าน รู้จักเพลงพื้นบ้าน เพลงกล่อมเด็กซึ่งเป็น วัฒนธรรมของท้องถิ่น ร้องบทร่ายเล่นสำหรับเด็กในท้องถิ่น ท่องจำบทอาขยานและบทร่ายกรอง ที่มีคุณค่าตามความสนใจได้ (สำนักวิชาการและมาตรฐานการศึกษา, 2552, หน้า 3-4)

ลักษณะของหลักสูตรภาษาไทย

หลักสูตรกลุ่มสาระการเรียนรู้ภาษาไทย ตามหลักสูตรแกนกลางการศึกษาขั้นพื้นฐาน ได้ กำหนดกรอบและทิศทางการพัฒนาเป็นหลักสูตรภาษาไทยของสถานศึกษา สถานศึกษาจะนำไป พัฒนาเป็นหลักสูตรกลุ่มสาระการเรียนรู้ภาษาไทย และเป็นแนวทางจัดการเรียนการสอนให้เป็น แนวทางเดียวกันทั้งประเทศตามมาตรฐานและตัวชี้วัด ลักษณะสำคัญของหลักสูตร กลุ่มสาระ การเรียนรู้ภาษาไทยมีดังนี้

1. กำหนดสาระที่เป็นองค์ความรู้ของกลุ่มสาระการเรียนรู้ภาษาไทยซึ่งเป็นแก่นความรู้ ความรู้ทางภาษาที่ผู้สอนต้องนำไปขยายรายละเอียดและจัดให้เหมาะสมกับผู้เรียน สภาพแวดล้อมใน ท้องถิ่นประกอบด้วย การอ่าน การเขียน การฟัง การดูและการพูด หลักการใช้ภาษา วรรณคดีและ วรรณกรรม

2. กำหนดมาตรฐานการเรียนรู้และตัวชี้วัดชั้นปี เพื่อระบุสิ่งที่ผู้เรียนจะต้องเรียนและ สมรรถฐานที่ผู้เรียนสามารถปฏิบัติได้อันเป็นคุณภาพของผู้เรียนที่ผู้สอนจะยึดแนวทางการจัด การเรียนรู้ตัวชี้วัดชั้นปีในระดับการศึกษาภาคบังคับ (ประถมศึกษาปีที่ 1-มัธยมศึกษาปีที่ 3) ตัวชี้วัดใน ระดับมัธยมศึกษาตอนปลาย (มัธยมศึกษาปีที่ 4-6)

3. กำหนดกรอบโครงสร้างเวลาเรียน ระดับประถมศึกษา ชั้นประถมศึกษาปีที่ 1-3 ใช้เวลา เรียน 200 ชั่วโมง ชั้นประถมศึกษาปีที่ 4-6 ใช้เวลาเรียน 160 ชั่วโมง ระดับมัธยมศึกษาตอนต้น (ม.1- ม.3) ใช้เวลาเรียน 120 ชั่วโมงและชั้นมัธยมศึกษาตอนปลาย (ม.1-ม.3) ใช้เวลาเรียน 240 ชั่วโมง

สาระและมาตรฐานการเรียนรู้ภาษาไทย

ภาษาไทยเป็นทักษะที่ต้องฝึกฝนจนทำให้เกิดความชำนาญในการใช้ภาษาเพื่อการสื่อสาร การเรียนรู้ควรมีประสิทธิภาพ และเพื่อนำไปใช้ในชีวิตจริง

สาระที่ 1 การอ่าน อ่านออกเสียงคำ ประโยค การอ่านบทร่ายแก้ว คำประพันธ์ชนิดต่าง ๆ อ่านในใจเพื่อสร้างความเข้าใจ และการคิดวิเคราะห์ สังเคราะห์ความรู้จากสิ่งที่อ่านเพื่อนำไปปรับใช้ใน ชีวิตจริง

มาตรฐาน ท 1.1 ใช้กระบวนการอ่านสร้างความรู้และความคิดเพื่อนำไปใช้ตัดสินใจ แก้ปัญหาและสร้างวิสัยทัศน์ในการดำเนินชีวิต และมีนิสัยรักการอ่าน

สาระที่ 2 การเขียน เขียนสะกดคำตามอักขรวิธี เขียนสื่อสาร โดยใช้ถ้อยคำและรูปแบบ ต่าง ๆ ของการเขียน ซึ่งรวมถึงการเขียนเรียงความ ย่อความ รายงานชนิดต่าง ๆ การเขียนตาม จินตนาการ วิเคราะห์วิจารณ์ และเขียนสร้างสรรค์

มาตรฐาน ท 2.1 ใช้กระบวนการเขียน เขียนสื่อสาร เขียนเรียงความ ย่อความ และเขียน เรื่องราวในรูปแบบต่าง ๆ เขียนรายงานข้อมูลสารสนเทศ และรายงานการศึกษาค้นคว้าอย่างมี ประสิทธิภาพ

สาระที่ 3 การฟัง การดู และการพูด การฟังและดูอย่างมีวิจารณญาณ การพูดแสดงความคิดเห็น ความรู้สึก พูดลำดับเรื่องราวต่าง ๆ อย่างเป็นเหตุเป็นผล พูดในโอกาสต่าง ๆ ทั้งเป็นทางการและไม่เป็นทางการ และการพูดเพื่อโน้มน้าวใจ

มาตรฐาน ท 3.1 สามารถเลือกฟังและดูอย่างมีวิจารณญาณ พูดแสดงความรู้ ความคิด ความรู้สึกในโอกาสต่าง ๆ อย่างมีวิจารณญาณและสร้างสรรค์

สาระที่ 4 หลักการใช้ภาษา ธรรมชาติและกฎเกณฑ์ของภาษาไทย การใช้ภาษาให้ถูกต้องเหมาะสมกับโอกาสและบุคคล การแต่งบทประพันธ์ประเภทต่าง ๆ และอิทธิพลของภาษาต่างประเทศในภาษาไทย

มาตรฐาน ท 4.1 เข้าใจธรรมชาติของภาษาและหลักภาษาไทย การเปลี่ยนแปลงของภาษา และพลังของภาษา ภูมิปัญญาทางภาษา และรักษาภาษาไว้เป็นสมบัติของชาติ

สาระที่ 5 วรรณคดี และวรรณกรรม วิเคราะห์วรรณคดีและวรรณกรรมเพื่อศึกษาข้อมูล แนวความคิด คุณค่าของงานประพันธ์ และความเพลิดเพลิน การเรียนรู้และทำความเข้าใจบทเห่ บท ร้องเล่นของเด็ก เพลงพื้นบ้านที่เป็นภูมิปัญญาที่มีคุณค่าของไทย ซึ่งได้ถ่ายทอดความรู้สึก นึกคิด ค่านิยม ขนบธรรมเนียมประเพณี เรื่องราวของสังคมในอดีตและความงดงามของภาษา เพื่อให้เกิด ความซาบซึ้งและภูมิใจในบรรพบุรุษที่ได้สั่งสมสืบทอดมาจนถึงปัจจุบัน

มาตรฐาน ท 5.1 เข้าใจและแสดงความคิดเห็น วิเคราะห์วรรณคดี และวรรณกรรมภาษาไทย อย่างเห็นคุณค่า และนำมาประยุกต์ใช้ในชีวิตรจริง (กระทรวงศึกษาธิการ, 2552, หน้า 9)

ตัวชี้วัดสาระการเรียนรู้แกนกลาง กลุ่มสาระการเรียนรู้ภาษาไทย ชั้นประถมศึกษา ปีที่ 1

ตัวชี้วัด สาระที่ 1 การอ่าน

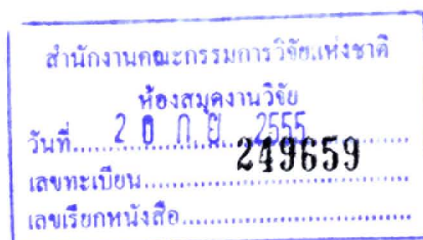
1. อ่านออกเสียงคำ คำคล้องจองและข้อความสั้น ๆ
2. บอกความหมายของคำและข้อความที่อ่าน
3. ตอบคำถามเกี่ยวกับเรื่องที่อ่าน
4. เล่าเรื่องย่อจากเรื่องที่อ่าน
5. คาดคะเนเหตุการณ์จากเรื่องที่อ่าน
6. อ่านหนังสือตามความสนใจอย่างสม่ำเสมอและนำเสนอเรื่องที่อ่าน
7. บอกความหมายของเครื่องหมายหรือสัญลักษณ์สำคัญที่มักพบเห็นในชีวิตประจำวัน
8. มีมารยาทในการอ่าน

ตัวชี้วัด สาระที่ 2 การเขียน

1. คัดลายมือตัวบรรจงเต็มบรรทัด
2. เขียนสื่อสารด้วยคำและประโยคง่าย ๆ
3. มีมารยาทในการเขียน

ตัวชี้วัด สาระที่ 3 การฟัง การดู และการพูด

1. ฟังคำแนะนำ คำสั่งง่าย ๆ และปฏิบัติตาม
2. ตอบคำถามและเล่าเรื่องที่ฟังและดูทั้งที่เป็นความรู้และความบันเทิง

3. พุคแสดงความคิดเห็นและความรู้สึกจากเรื่องที่ฟังและดู

4. พุคสื่อสารได้ตามวัตถุประสงค์

5. มีมารยาทในการฟัง การดู และการพูด

ตัวชี้วัด สาระที่ 4 หลักการใช้ภาษา

1. บอกและเขียนพยัญชนะ สระ วรรณยุกต์ และเลขไทย

2. เขียนสะกดคำและบอกความหมายของคำ

3. เรียบเรียงคำเป็นประโยคง่ายๆ

4. คัดคำคล้องจองง่ายๆ

ตัวชี้วัด สาระที่ 5 วรรณคดีและวรรณกรรม

1. บอกข้อคิดที่ได้จากการอ่านหรือการฟังวรรณกรรมร้อยแก้วและร้อยกรองสำหรับเด็ก

2. ท่องจำบทอาขยานที่กำหนดและบทร้อยกรองตามความสนใจ (กระทรวงศึกษาธิการ, 2552, หน้า 44-54)

จากหลักสูตรแกนกลางการศึกษาขั้นพื้นฐาน พุทธศักราช 2551 กำหนดคุณภาพของผู้เรียน กลุ่มสาระการเรียนรู้ภาษาไทยด้านการเขียน ผู้วิจัยได้ยึดสาระที่ 2 การเขียน และสาระที่ 4 หลักการใช้ภาษาไทย มาใช้ในการพัฒนาชุดกิจกรรมการเขียนเรื่องการแจกลูกสะกดคำ

ชุดกิจกรรมการเขียน

ความหมายของการพัฒนา

พจนานุกรมฉบับราชบัณฑิตยสถาน (2542, หน้า 238) การพัฒนา หมายถึง การทำความเจริญ การเปลี่ยนแปลงในทางที่เจริญขึ้น การคลี่คลายไปในทางที่ดี ถ้าเป็นกริยาใช้คำว่า พัฒนา หมายความว่า ทำให้เจริญ คือ ทำให้เติบโตโตงอกงาม ทำให้งอกงามและมากขึ้น เช่น เจริญทางไมตรี

สนธยา พลศรี (2547, หน้า 2) การพัฒนา หมายถึง การเปลี่ยนแปลงสิ่งใดสิ่งหนึ่งให้เกิดความเจริญเติบโตงอกงามและดีขึ้นจนเป็นที่พึงพอใจ

จากความหมายข้างต้นสรุปได้ว่า การพัฒนา หมายถึง การทำให้เกิดการเปลี่ยนแปลงหรือการปรับปรุงให้ดีขึ้นอย่างเป็นระบบ ในที่นี้ผู้วิจัยได้จัดทำการพัฒนากระบวนการสร้างสื่อการเรียนการสอนสำหรับนักเรียนได้เรียนการเขียนเรื่องการแจกลูกสะกดคำในรูปของชุดกิจกรรม

ความหมายของชุดกิจกรรม

การจัดการเรียนรู้จำเป็นต้องยึดหลักว่า ผู้เรียนทุกคนมีความสามารถเรียนรู้ และพัฒนาตนเองได้และถือว่าผู้เรียนสำคัญที่สุด (พรบ.การศึกษาแห่งชาติ 2542, ม.22) และต้องประยุกต์ใช้ทฤษฎีการเรียนรู้จึงควรมีนวัตกรรมมาใช้ประกอบการจัดการเรียนรู้ เพื่อให้ผู้เรียนสามารถเรียนรู้และพัฒนาตนเองได้ ซึ่งชุดกิจกรรม ถือว่าเป็นนวัตกรรมทางการศึกษาที่มีความสมบูรณ์ในตัวเอง สามารถนำมาใช้ประกอบในการจัดการเรียนรู้ได้ดี นวัตกรรม คือ การเปลี่ยนความคิดสร้างสรรค์ให้เป็นประดิษฐ์กรรมที่สังคมให้การยอมรับ สามารถทำให้สังคมมีทางเลือกที่ดีเพิ่มขึ้น นวัตกรรมทางการศึกษา คือ ประดิษฐ์กรรมด้านการเรียนรู้ เช่น สื่อการสอนในรูปของอุปกรณ์การสอน

ชุดกิจกรรม หรือเทคนิคและวิธีการสอนต่างๆ ที่สามารถนำไปใช้ในการจัดการเรียนรู้ได้อย่างมีประสิทธิภาพ เป็นทางเลือกใหม่ สำหรับผู้เรียนและผู้สอนชุดกิจกรรมที่ถือว่าเป็นนวัตกรรมทางการศึกษา จะต้องมีความเป็นระบบ สมบูรณ์ในตัวเอง ประกอบด้วยกิจกรรมการเรียนรู้ที่ประยุกต์จาก ทฤษฎีเทคนิคหรือรูปแบบการจัดการเรียนรู้ที่เหมาะสม มีลักษณะโดดเด่นแปลกใหม่ เป็นการเฉพาะของแต่ละชุดกิจกรรม ชุดกิจกรรมที่ไม่มีการประยุกต์ ทฤษฎีเทคนิค หรือรูปแบบการจัดการเรียนรู้ และไม่มีลักษณะโดดเด่น แปลกใหม่เป็นการเฉพาะนั้น ไม่ถือว่าเป็นนวัตกรรมทางการศึกษา เป็นเพียงเอกสารประกอบการสอนธรรมดาทั่วไปเท่านั้น

ชุดกิจกรรมหรือชุดการสอน ใช้ชื่อเรียกต่างกัน เช่น ชุดการสอน หรือชุดการเรียนรู้สำเร็จรูป ชุดกิจกรรมซึ่งเป็นชุดทางสื่อประสม ใช้ชื่อต่างๆ หลายชนิดเป็นองค์ประกอบ เพื่อก่อให้เกิดความสมบูรณ์ในตนเองที่จัดขึ้นประกอบสำหรับหน่วยการเรียนรู้ ในการวิจัยครั้งนี้ผู้วิจัยใช้คำว่าชุดกิจกรรม ซึ่งมีนักการศึกษาหลายท่านได้ให้ความหมายไว้ต่างๆ กันดังนี้

ภพ เลหาไพบูลย์ (2542, หน้า 258-259) ได้ให้ความหมายของชุดกิจกรรมว่า การจัดโปรแกรมการเรียนการสอนโดยใช้สื่อหลายชนิดร่วมกันหรือใช้ระบบสื่อประสม เพื่อสนองจุดมุ่งหมายในการเรียนการสอนที่ตั้งไว้ในเรื่องใดเรื่องหนึ่งและให้เกิดความสะดวกต่อการใช้ในการเรียนการสอน

สุนีย์ เหมาะประสิทธิ์ (2543, หน้า 243) ได้ให้ความหมายของชุดกิจกรรมว่า เป็นสื่อการเรียนรู้ที่มุ่งให้นักเรียนได้ศึกษาค้นคว้า ทดลอง หรือปฏิบัติการด้วยตนเอง

บุญเกื้อ ควรหาเวช (2545, หน้า 91) ได้ให้ความหมายของชุดการสอนหรือชุดกิจกรรมว่า เป็นสื่อการสอนชนิดหนึ่งของสื่อประสม (Multi-media) ที่จัดขึ้นสำหรับหน่วยการเรียนรู้ตามหัวข้อเนื้อหา และประสบการณ์ของแต่ละหน่วยที่ต้องการให้ผู้เรียนได้รับ โดยจัดเอาไว้เป็นชุดๆ แล้วแต่ผู้สร้างจะสร้างขึ้น ช่วยให้ผู้เรียนได้รับความรู้อย่างมีประสิทธิภาพและผู้สอนเกิดความมั่นใจที่พร้อมจะสอน

ระพีพันธ์ โพธิ์ศรี (2549, หน้า 142) ได้ให้ความหมายของชุดกิจกรรมไว้ ชุดกิจกรรมหมายถึง สื่อการสอนที่ประกอบไปด้วยจุดประสงค์การเรียนรู้ที่สะท้อนถึงปัญหาและความต้องการในการเรียนรู้ เนื้อหา กิจกรรมการเรียนรู้ และกิจกรรมประเมินผลการเรียนรู้ที่นำมาบูรณาการเข้าด้วยกันอย่างเป็นระบบ สามารถนำมาใช้ในการจัดการเรียนรู้ได้อย่างมีประสิทธิภาพ

ฮุสตัน, และคนอื่นๆ (Houston, 1972, pp. 10-15) ได้ให้ความหมายของชุดการเรียนรู้หรือชุดกิจกรรมว่า เป็นชุดประสบการณ์ที่จัดเตรียมไว้ให้ผู้เรียนเพื่อบรรลุเป้าหมายที่ตั้งไว้

กู๊ด (Good, 1973, p. 306) ได้ให้ความหมายของชุดกิจกรรมว่า เป็นโปรแกรมทางการเรียนการสอนทุกอย่างที่จัดไว้โดยเฉพาะ มีวัสดุที่ใช้ในการเรียนการสอน อุปกรณ์ที่ใช้ในการเรียนการสอน คู่มือครู เนื้อหา แบบทดสอบข้อมูลที่นำเชื่อถือได้ มีการกำหนดจุดมุ่งหมายของการเรียนไว้อย่างชัดเจน ชุดกิจกรรมนี้ครูเป็นผู้จัดให้ผู้เรียนแต่ละคนได้ศึกษาและฝึกฝนด้วยตนเองโดยครูเป็นผู้คอยแนะนำเท่านั้น

ลอเรนซ์, และกอร์ดอน (Lawrence, & Grodon, 1973, p.1) ได้ให้ความหมายชุดการเรียนรู้หรือชุดกิจกรรมว่า เป็นบทเรียนที่มีระเบียบแบบแผน อาจมีวิธีศึกษาหาความรู้ได้หลายๆ อย่างคือ

รวมเอากิจกรรมการเรียนการสอนหลาย ๆ อย่างไว้ด้วยกัน เพื่อให้ผู้เรียนได้เรียนตามความสนใจ ซึ่งชุดกิจกรรมที่เหมาะสมสำหรับการเรียนหลาย ๆ อย่างของผู้ใหญ่ และเด็กที่มีอายุตั้งแต่ 9 ปีขึ้นไป

เคปเฟอร์ (Kapfer, 1972, pp. 3-10) ได้สรุปความหมายของชุดการเรียนรู้หรือชุดกิจกรรมไว้ว่า เป็นแบบของการสื่อสารระหว่างครูและนักเรียน ซึ่งประกอบด้วยคำแนะนำที่ให้นักเรียนได้กระทำ กิจกรรมการเรียนจนจบบรรลุพฤติกรรมที่เป็นผลการเรียนรู้ การรวบรวมเนื้อหาที่นำมาสร้างชุดกิจกรรมได้มาจากขอบข่ายของความรู้ที่หลักสูตรต้องการให้รู้ และเนื้อหานั้นจะต้องตรงและชัดเจนที่จะสื่อความหมายให้ผู้เรียนเกิดพฤติกรรมตามจุดมุ่งหมายของการเรียน

จากความหมายของชุดกิจกรรมที่นักการศึกษาได้ให้ความหมายไว้ พอสรุปได้ว่าชุดกิจกรรม หมายถึง สื่อประสมที่ใช้ประกอบการสอนสำหรับครู เพื่อใช้สื่อสารกับผู้เรียนช่วยทำให้การเรียนมีประสิทธิภาพ ผู้เรียนสามารถศึกษาได้ด้วยตนเอง โดยมีครูเป็นผู้ชี้แนะเมื่อนักเรียนเกิดปัญหา ชุดกิจกรรมมีองค์ประกอบดังนี้ คู่มือการใช้ชุดกิจกรรม (คำนำ จุดประสงค์ คำชี้แจง) คู่มือครู (แผนการจัดการเรียนรู้) คู่มือสำหรับนักเรียน และการประเมินผล

จากความหมายของการพัฒนาและความหมายของชุดกิจกรรมที่นักการศึกษาให้ความหมายไว้ สรุปได้ว่า การพัฒนาชุดกิจกรรม หมายถึง การสร้างสื่อประสมอย่างเป็นระบบที่ใช้ประกอบการสอนสำหรับครู เพื่อใช้สื่อสารกับผู้เรียนช่วยทำให้การเรียนมีประสิทธิภาพ ผู้เรียนสามารถศึกษาได้ด้วยตนเอง โดยมีขั้นตอนการพัฒนาชุดกิจกรรม คือ 1) วิเคราะห์หลักสูตรสถานศึกษา พุทธศักราช 2551 กลุ่มสาระการเรียนรู้ภาษาไทย 2) ดำเนินการสร้างชุดกิจกรรม การเขียนเรื่อง การแจกลูกสะกดคำ 3) นำชุดกิจกรรมที่สร้างขึ้นเสนอประธานควบคุมวิทยานิพนธ์ และกรรมการควบคุมวิทยานิพนธ์ตรวจสอบความเที่ยงตรงเชิงเนื้อหาและให้ข้อเสนอแนะ 4) นำคู่มือการพัฒนาชุดกิจกรรมการเขียนเรื่องการแจกลูกสะกดคำ ตามรายละเอียดที่สร้างขึ้นทั้ง 6 ฉบับ ให้ผู้เชี่ยวชาญตรวจสอบความสมบูรณ์ความสอดคล้องเหมาะสมของเนื้อหา และภาษาที่ใช้ในการสื่อความหมาย 5) นำคู่มือการพัฒนาชุดกิจกรรมการเขียนเรื่องการแจกลูกสะกดคำ มาปรับปรุงแก้ไขตามข้อเสนอแนะของผู้เชี่ยวชาญ 6) นำชุดกิจกรรมที่ปรับปรุงแล้วไปทดลองใช้กับนักเรียนที่ไม่ใช่กลุ่มตัวอย่าง แบบรายบุคคล แบบกลุ่มย่อย และแบบภาคสนาม 7) นำคู่มือการพัฒนาชุดกิจกรรมการเขียนเรื่องการแจกลูกสะกดคำ ที่ปรับปรุงแล้วไปใช้สอนกับนักเรียนกลุ่มตัวอย่าง

แนวคิด ทฤษฎี และจิตวิทยาที่เกี่ยวข้องกับการสร้างชุดกิจกรรม

ชัยยงค์ พรหมวงศ์ (2523, หน้า 103-105) ได้กล่าวถึง แนวคิดที่นำมาสู่การสร้างชุดกิจกรรม มี 5 แนวคิดดังนี้

แนวคิดที่ 1 คือ ทฤษฎีความแตกต่างระหว่างบุคคลซึ่งนักศึกษานำหลักจิตวิทยามาประยุกต์ใช้ในการเรียนการสอน โดยคำนึงถึงความต้องการ ความถนัด และความสนใจของผู้เรียนเป็นสำคัญ

แนวคิดที่ 2 คือ ความคิดที่จะเปลี่ยนแปลงการเรียนการสอนไปจากเดิมที่ยึดครูเป็นแหล่งความรู้หลักมาเป็นการจัดประสบการณ์ให้ผู้เรียน เรียนด้วยการใช้แหล่งความรู้จากสื่อการสอนแบบต่าง ๆ

แนวคิดที่ 3 คือ โสภณทัศน์ได้เปลี่ยนและขยายตัวออกไปเป็นสื่อการสอนเดิมนั้น การผลิตและการใช้สื่อการสอนมักออกมาในรูปแบบคนต่างผิด ต่างคนต่างใช้เป็นสื่อเดียวไม่ได้ มีการจัดระบบการใช้สื่อหลายอย่างมาบูรณาการ แนวโน้มใหม่จึงเป็นการผลิตสื่อการสอนอันจะมีผลต่อการใช้ของครู คือเปลี่ยนจากใช้สื่อเพื่อช่วยครูสอน คือครูเป็นผู้ใช้อุปกรณ์ต่างๆ เอามาเป็นการใช้สื่อการสอนเพื่อช่วยนักเรียนเรียน คือช่วยให้นักเรียนได้หิบบอยและใช้สื่อการสอนต่างๆ ด้วยตนเอง โดยจัดสื่ออยู่ในรูปการสอน

แนวคิดที่ 4 คือ ปฏิสัมพันธ์ระหว่างครูกับนักเรียน และนักเรียนกับสภาพแวดล้อมเดิม นั้นความสัมพันธ์ระหว่างครูกับนักเรียนในห้องเรียนมีลักษณะเป็นทางเดียว ครูเป็นผู้นำ นักเรียนเป็นผู้ตาม ครูมิได้เปิดโอกาสให้นักเรียนแสดงความคิดเห็นต่อเพื่อนและต่อครู นักเรียนจึงขาดทักษะในการแสดงออกและขาดทักษะในการทำงานกลุ่ม จึงได้นำกระบวนการกลุ่มสัมพันธ์มาใช้ในการเรียนการสอน เพื่อเปิดโอกาสให้นักเรียนได้ประกอบกิจกรรมร่วมกันซึ่งนำมาสู่การผลิตสื่อออกมาในรูปของชุดกิจกรรม

แนวคิดที่ 5 คือ การจัดสภาพแวดล้อมการเรียนรู้ โดยยึดหลักจิตวิทยาการเรียนรู้มาใช้โดยจัดสภาพออกมาเป็นการสอนแบบโปรแกรม ซึ่งหมายถึงระบบการเรียนการสอนที่เปิดโอกาสให้ผู้เรียนดังนี้

1. ได้ร่วมกิจกรรมการเรียนการสอนด้วยตนเอง (active participation)
2. ได้ทราบการตัดสินใจหรือการปฏิบัติงานของตนว่าถูกหรือผิดอย่างไร (Immediate

Feedback)

3. ได้ทราบผลอันจะทำให้เกิดการกระทำพฤติกรรมนั้นซ้ำอีกในอนาคต (success experiences)
4. ได้เรียนรู้ทีละขั้นตอนตามความสามารถและความต้องการของนักเรียนเอง (gradual approximation)

บุญเกื้อ ควหาเวช (2545, หน้า 31) ได้กล่าวว่า แนวคิด ทฤษฎี และจิตวิทยาที่เกี่ยวข้องในการผลิตชุดกิจกรรมมี 5 ประการดังนี้

1. แนวคิดตามหลักจิตวิทยา เกี่ยวกับความแตกต่างระหว่างบุคคลโดยจัดให้ผู้เรียนมีอิสระในการเรียนตามความสามารถและอัตราการเรียนของแต่ละคน
2. แนวคิดที่จะเปลี่ยนการสอนแบบครูเป็นศูนย์กลางมาเป็นแบบให้ผู้เรียนศึกษาด้วยตนเอง โดยใช้สื่อประสมที่ตรงตามเนื้อหาโดยครูเป็นผู้แนะนำ
3. แนวคิดที่จะจัดระบบการผลิต การใช้สื่อการสอนในรูปแบบของสื่อประสม โดยมีจุดมุ่งหมายเพื่อเปลี่ยนจากการใช้สื่อช่วยครูมาเป็นใช้สื่อเพื่อช่วยนักเรียนในการเรียน
4. แนวคิดที่จะสร้างปฏิสัมพันธ์ระหว่างครูกับนักเรียน นักเรียนกับนักเรียนและนักเรียนกับสภาพแวดล้อม โดยนำสื่อการสอนมาใช้ร่วมกับกระบวนการกลุ่มในการประกอบกิจกรรมการเรียนการสอน

5. แนวคิดที่ยึดหลักจิตวิทยาการเรียนรู้มาจัดสภาพการเรียนการสอน เพื่อให้เกิดการเรียนรู้ อย่างมีประสิทธิภาพ โดยจัดสภาพการให้ผู้เรียนได้ประกอบกิจกรรมด้วยตนเองและมีผลย้อนกลับทันที

ว่าตอบถูกหรือตอบผิด มีการเสริมแรงทำให้ผู้เรียนเกิดความภาคภูมิใจและมีความต้องการที่จะเรียนต่อไป ได้เรียนรู้ทีละน้อยๆ ตามลำดับขั้นตามความสามารถและความสนใจของผู้เรียน

เคมปี, และเคย์ตัน (Kemp, & Dayton, 1985, pp.13-15) ได้เสนอกล่าวว่า แนวคิด ทฤษฎี และจิตวิทยาที่ใช้สร้างชุดกิจกรรม ประกอบด้วยลักษณะ 3 ประการดังนี้

1. กลุ่มพฤติกรรมนิยม (Behaviorism) เป็นกลุ่มที่ตีความพฤติกรรมของมนุษย์ว่าการเรียน เป็นการเชื่อมโยงระหว่างสิ่งเร้า การตอบสนองสิ่งเร้า หมายถึง เนื้อหาวิชา โดยผ่านกระบวนการเรียน การสอน และเมื่อผู้เรียนเกิดการตอบสนองถูกต้อง ก็จะทราบได้ว่าการเรียนรู้อาจจะต้องมีการเสริมแรง

2. กลุ่มทฤษฎีความรู้ (Cognitive Theory) เป็นกลุ่มที่เน้นกระบวนการความรู้ ความเข้าใจ ได้แก่ การรับรู้อย่างมีความหมาย ความเข้าใจ ความสามารถในการจัดกระทำและความสามารถในการสร้างความสัมพันธ์

3. ทฤษฎีการเรียนรู้ทางสังคม (Social Learning Theory) เป็นกลุ่มที่เน้นปัจจัยทางบุคลิกภาพ และปฏิสัมพันธ์ระหว่างมนุษย์ โดยเรียนรู้จากประสบการณ์ตรงหรือผ่านสื่อการเรียนการสอน

จากแนวคิดของชุดกิจกรรมของนักศึกษาที่กล่าวมา สรุปได้ว่า การสร้างชุดกิจกรรมให้มีประสิทธิภาพนั้นต้องมีแนวคิดหลายๆ อย่าง ซึ่งผู้วิจัยได้นำแนวคิดของชัยยงค์ พรหมวงศ์ ทฤษฎีความแตกต่างระหว่างบุคคล โดยคำนึงถึงความต้องการ ความถนัด และความสนใจของผู้เรียนเป็นสำคัญมาสร้างชุดกิจกรรมการเรียนรู้เรื่องการแจกลูกสะกดคำ โดยครูเป็นผู้ชี้แนะอำนวยความสะดวก และเสริมแรงให้กำลังใจแก่ผู้เรียน

ความสำคัญของชุดกิจกรรม

บุญเกื้อ ควรหาเวช (2545, หน้า 84) กล่าวถึงความสำคัญของชุดการเรียนรู้หรือชุดกิจกรรม ดังนี้

1. ส่งเสริมการเรียนรู้รายบุคคล ผู้เรียนเรียนได้ตามความสามารถ ความสนใจและโอกาสที่เหมาะสมของแต่ละคน

2. ช่วยจัดปัญหาการขาดแคลนครู เพราะชุดการเรียนรู้ช่วยให้ผู้เรียนเรียนได้ด้วยตนเอง หรือต้องการความช่วยเหลือจากผู้สอนเพียงเล็กน้อย

3. ช่วยในการศึกษานอกระบบโรงเรียน เพราะผู้เรียนสามารถนำเอาชุดการเรียนรู้ไปใช้ได้ทุกสถานที่และทุกเวลา

4. ช่วยลดภาระและสร้างความพร้อมและความมั่นใจให้แก่ครูเพราะชุดการเรียนรู้ผลิตไว้เป็นหมวดหมู่ สามารถนำไปใช้ได้ทันที

5. เป็นประโยชน์ในการเรียนแบบศูนย์การเรียน

6. ช่วยให้ครูวัดผลผู้เรียน

7. เปิดโอกาสให้ผู้เรียนได้แสดงความคิดเห็น ฝึกการตัดสินใจแสวงหาความรู้ด้วยตนเอง และมีความรับผิดชอบต่องานของตนเองและสังคม

8. ช่วยให้ผู้เรียนจำนวนมากได้รับความรู้แนวเดียวกันอย่างมีประสิทธิภาพ

9. ช่วยให้ผู้เรียนรู้จักเคารพ นับถือ ความคิดเห็นของผู้อื่น

อรพรรณ พรสีมา (2530, หน้า 7) กล่าวถึงความสำคัญของชุดการเรียนรู้หรือชุดกิจกรรมดังนี้

1. เป็นรูปแบบของการเรียนที่สอดคล้องกับหลักความแตกต่างระหว่างบุคคล ผู้เรียนแต่ละคนจะเรียนตามระดับความสามารถ ความสนใจ และความพร้อม อัตราความเร็วซ้ำในการเรียนเป็นเรื่องเฉพาะบุคคล

2. เนื่องจากตัวผู้เรียนต้องการทำกิจกรรมทุกขั้นตอนด้วยตัวเอง ตั้งแต่การทดสอบก่อนเรียน กิจกรรมการเรียน และทดสอบหลังเรียน จึงทำให้ผู้เรียนต้องรับผิดชอบและมีวินัยในตนเอง

3. เป็นเครื่องกระตุ้นและคงไว้ซึ่งความสนใจของผู้เรียนได้เป็นอย่างดี เนื่องจากมีสิ่งเร้าที่ผู้เรียนจะต้องตอบสนอง นอกจากนี้ยังเป็นการลดความตึงเครียดในการเรียนเพราะเมื่อตอบผิด ก็ไม่มีใครรู้และไม่ถูกลงโทษ

4. ช่วยให้ผู้เรียนปลอดจากอารมณ์ของผู้สอน

5. เมื่อครูเปลี่ยนบทบาทจากผู้สอนมาเป็นผู้ประสานงาน ผู้ชี้แนะและให้คำปรึกษา จึงทำให้ครูมีเวลาและเอาใจใส่นักเรียนแต่ละคนได้มากขึ้น และมีเวลาในการปรับปรุงการเรียนการสอนให้มีประสิทธิภาพมากขึ้น

6. ช่วยแก้ไขปัญหาการขาดแคลนครูบางสาขาวิชา

7. ช่วยให้ผู้เรียนบรรลุวัตถุประสงค์ได้ดี เนื่องจากมีทิศทางในการเรียนและวัดผลที่แน่นอน มีการเสริมแรงเป็นระยะ ๆ อย่างสม่ำเสมอ รวมทั้งผู้เรียนมีโอกาสนำสิ่งที่ได้รู้มาแล้ว

ระพีพร โพธิ์ศรี (2553, ตุลาคม 1) ได้กล่าวถึงความสำคัญของชุดกิจกรรมมีลักษณะสำคัญดังนี้

1. มีจุดประสงค์ปลายทางที่ชัดเจนระบุทั้งเนื้อหา ความรู้และระดับทักษะการเรียนรู้ที่ชัดเจน นั่นคือ จะต้องมียุคประสงค์ประจำชุดกิจกรรมที่ระบุไว้ชัดเจนว่า เมื่อผ่านการเรียนรู้จนจบชุดกิจกรรมนั้นแล้วนักเรียนต้องทำอะไรเป็นระดับใด

2. ระบุกลุ่มเป้าหมายชัดเจนว่า ชุดกิจกรรมดังกล่าว สร้างขึ้นสำหรับใคร

3. มีองค์ประกอบของจุดประสงค์ที่เป็นระบบเป็นเหตุและผล เชื่อมโยงกันระหว่างจุดประสงค์ประจำหน่วยและจุดประสงค์ย่อย

4. ต้องมีคำชี้แจง เนื้อหา กิจกรรมการเรียนการสอน และการประเมินผลที่สอดคล้องกับจุดประสงค์แต่ละระดับ

5. กรณีทำเป็นชุดการสอน ต้องมีคู่มือครูที่อธิบายวิธีการ เงื่อนไขการใช้ชุดและการเฉลยข้อคำถามทั้งหมดในกิจกรรม ประเมินผล

สุวิทย์ มูลคำ, และอรรถัย มูลคำ (2545, หน้า 52) กล่าวว่า ชุดกิจกรรมมีองค์ประกอบที่สำคัญ 4 ประการ ได้แก่

1. คู่มือการใช้ชุดกิจกรรม เป็นคู่มือหรือแผนการสอนสำหรับผู้สอนใช้ศึกษาและปฏิบัติตามขั้นตอนต่าง ๆ ซึ่งมีรายละเอียดชี้แจงไว้อย่างชัดเจน เช่น การนำเข้าสู่วิธีการเรียน การจัดชั้นเรียน บทบาทของผู้เรียนเป็นต้น ลักษณะของคู่มืออาจจัดทำเป็นเล่ม หรือแผ่นพับก็ได้

2. บัตรคำสั่งหรือบัตรงาน เป็นเอกสารที่บอกให้ผู้เรียนประกอบกิจกรรมแต่ละอย่างตามขั้นตอนที่กำหนดไว้ บรรจุอยู่ในชุดการสอน บัตรคำสั่งหรือบัตรงานจะมีครบตามจำนวนกลุ่มหรือ

จำนวนผู้เรียน ซึ่งประกอบด้วย คำอธิบายในเรื่องที่จะศึกษา คำสั่งให้ผู้เรียนประกอบกิจกรรม และการสรุปทบทวน

3. เนื้อหาสาระและสื่อการเรียนประเภทต่าง ๆ จัดไว้เป็นรูปของสื่อการสอนที่หลากหลาย อาจแบ่งได้เป็น 2 ประเภท

3.1 ประเภทเอกสารสิ่งพิมพ์ เช่น หนังสือ วารสาร บทความ ใบความรู้ ของเนื้อหาเฉพาะ เรื่อง บทเรียนโปรแกรม เป็นต้น

3.2 ประเภทโสตทัศนูปกรณ์ เช่น รูปภาพ แผนภาพ แผนภูมิ สมุดภาพ เทปบันทึกเสียง เทปโทรทัศน์ สไลด์ วีดิทัศน์ ซีดีรอม โปรแกรมคอมพิวเตอร์ช่วยสอน เป็นต้น

4. แบบทดสอบ เป็นแบบทดสอบที่ไว้วัดและประเมินความรู้ด้วยตนเองทั้งก่อน และหลัง เรียน อาจจะเป็นแบบทดสอบชนิดจับคู่เลือกตอบหรือกาเครื่องหมายถูกผิดก็ได้

จากความสำคัญของชุดกิจกรรมที่นักการศึกษาได้กล่าวมานั้น สรุปได้ว่า การจัดกิจกรรม ต่าง ๆ ในการเรียน ช่วยให้ผู้เรียนได้เรียนรู้หรือศึกษาด้วยตนเอง มีส่วนร่วมในการปฏิบัติกิจกรรมได้ ตามความถนัดและความสนใจของตนเอง กระตุ้นให้ผู้เรียนปรับเปลี่ยนพฤติกรรมการเรียนรู้ให้เป็นไป ตามวัตถุประสงค์ที่กำหนดไว้ ช่วยให้ผู้เรียนมีการคิดวิเคราะห์ในเรื่องที่เรียนอย่างมีประสิทธิภาพ

ประเภทของชุดกิจกรรม

สันทัด ภิบาลสุข, และพิมพ์ใจ ภิบาลสุข (2525, หน้า 195-196) ได้แบ่งชุดการเรียนรู้หรือ ชุดกิจกรรมตามลักษณะการใช้ได้เป็น 3 ประเภท คือ

1. ชุดการเรียนรู้หรือชุดกิจกรรมประกอบคำบรรยาย เป็นชุดกิจกรรมสำหรับใช้สอนผู้เรียน เป็นกลุ่มใหญ่ ซึ่งมีมักประกอบด้วยสื่อการสอนที่ใช้ประกอบคำบรรยาย หรือการสอนเรื่องใดเรื่องหนึ่งที่ ต้องการจะให้ผู้เรียนส่วนใหญ่เรียนรู้ได้ในเวลาเดียวกัน สื่อที่ใช้จึงควรจะเป็นสื่อการสอนที่สามารถเห็น หรือได้ยินอย่างชัดเจนโดยทั่วกัน เช่น สไลด์ ฟิล์มสตริป ภาพยนตร์ หรือรูปภาพ และแผนภูมิขนาดใหญ่ เป็นต้น การเรียนรู้ประเภทนี้ครูเป็นผู้ใช้ บางครั้งจึงเรียกว่าชุดการเรียนรู้หรือชุดกิจกรรมสำหรับครู

2. ชุดการเรียนรู้หรือชุดกิจกรรมสำหรับกิจกรรมกลุ่ม เป็นชุดกิจกรรมสำหรับผู้เรียน กลุ่มเล็ก เพื่อมุ่งให้ผู้เรียนได้ร่วมกันทำกิจกรรมเป็นกลุ่มเล็ก ๆ ประมาณ 5-7 คนโดยใช้สื่อการสอน ต่าง ๆ ที่จัดไว้ในชุดการเรียนรู้หรือชุดกิจกรรมแต่ละชุด และมีรายละเอียดอยู่ในคู่มือประกอบการใช้ที่ ให้ไว้ด้วยชุดการเรียนรู้หรือชุดกิจกรรมประเภทนี้ จะเน้นให้การฝึกทักษะและการสร้างความเข้าใจ เนื้อหา สื่อการสอนต่าง ๆ ที่จัดไว้ในชุดกิจกรรมหรือชุดกิจกรรม อาจมีรูปภาพ บัตรคำ หุ่นจำลอง หรือ ของตัวอย่างต่าง ๆ เป็นชุดการเรียนรู้หรือชุดกิจกรรมที่เหมาะสมกับการเรียนแบบกิจกรรมที่เรียกว่า ศูนย์การเรียนรู้

3. ชุดการเรียนรู้หรือชุดกิจกรรมรายบุคคล เป็นชุดการเรียนรู้หรือชุดกิจกรรมสำหรับเรียนรู้ ด้วยตนเอง ผู้เรียนสามารถใช้ได้สะดวกตามความสนใจของแต่ละคน และเรียนได้เร็วช้าตามอัตรา ความสามารถ ผู้เรียนสามารถประเมินผลการเรียนด้วยตนเองได้ ชุดกิจกรรมประเภทนี้มักจะมุ่งให้ ผู้เรียนศึกษาค้นคว้า หรือทำความเข้าใจในเนื้อหาเพิ่มเติมด้วยตนเอง

ชัยยงค์ พรหมวงศ์ (2537, หน้า 114) ได้จำแนกชุดการเรียนรู้หรือชุดกิจกรรมออกเป็น 4 ประเภท คือ

1. ชุดการเรียนรู้หรือชุดกิจกรรมประกอบคำบรรยาย เป็นชุดกิจกรรมที่มุ่งช่วยขยายเนื้อหาสาระการสอนแบบบรรยายให้ชัดเจนขึ้น ช่วยให้ผู้สอนได้พูดน้อยลง และเปิดโอกาสให้ผู้เรียนมีส่วนร่วมในกิจกรรมการเรียนรู้มากขึ้น การสอนแบบบรรยายยังมีบทบาทสำคัญในการถ่ายทอดความรู้แก่ผู้เรียน เนื่องจากเป็นชุดการเรียนรู้หรือชุดกิจกรรมที่ครูเป็นผู้ใช้ บางครั้งจึงเรียกว่าชุดการสอนหรือชุดกิจกรรมสำหรับครู ชุดการเรียนรู้หรือชุดกิจกรรมประกอบการบรรยายจะมีเนื้อหาเพียงอย่างเดียว โดยแบ่งหัวข้อที่จะบรรยายและประกอบกิจกรรมไว้ตามลำดับขั้น สิ่งที่ใช้อาจเป็นแผ่นคำสอน สไลด์ประกอบเสียงขยายในเทป แผนภูมิ แผนภาพ แผ่นโปร่งใส และภาพยนตร์โทรทัศน์ ชุดกิจกรรมประเภทนี้มักจะบรรจุในกล่องที่มีขนาดพอเหมาะกับจำนวนสื่อ

2. ชุดการเรียนรู้หรือชุดกิจกรรมสำหรับกิจกรรมกลุ่ม เป็นชุดกิจกรรมที่มุ่งให้ผู้เรียนได้ประกอบกิจกรรมร่วมกัน เช่น การสอนแบบศูนย์การเรียนรู้ การสอนแบบกลุ่มสัมพันธ์ เป็นต้น

3. ชุดการเรียนรู้หรือชุดกิจกรรมรายบุคคล เป็นชุดกิจกรรมที่จัดระบบขึ้นเพื่อให้ผู้เรียนได้เรียนด้วยตนเองตามความแตกต่างระหว่างบุคคล อาจเป็นการเรียนในโรงเรียนหรือที่บ้านก็ได้ เพื่อให้ผู้เรียนก้าวไปข้างหน้าตามความสามารถ ความสนใจและความพร้อมของผู้เรียนชุดการเรียนรู้หรือชุดกิจกรรมรายบุคคลอาจออกมาในรูปของหน่วยการสอนย่อย หรือ “โมดูล”

4. ชุดการเรียนรู้ทางไกล เป็นชุดการเรียนรู้หรือชุดกิจกรรมที่ผู้สอนกับผู้เรียนอยู่ต่างถิ่นต่างเวลากันมุ่งสอนให้ผู้เรียนศึกษาด้วยตนเอง โดยไม่ต้องมาเข้าชั้นเรียน ประกอบด้วยสื่อประเภทสิ่งพิมพ์ รายการวิทยุกระจายเสียง วิทยุโทรทัศน์ ภาพยนตร์ และการสอนเสริมตามศูนย์บริการการศึกษา เช่น ชุดกิจกรรมทางไกลมหาวิทยาลัยสุโขทัยธรรมาธิราช

บุญเกื้อ ควรหาเวช (2545, หน้า 26) ได้แบ่งประเภทของชุดการเรียนรู้หรือชุดกิจกรรมเป็น 3 ประเภท ดังนี้

1. ชุดการเรียนรู้หรือชุดกิจกรรมประกอบคำบรรยาย เป็นชุดการเรียนรู้หรือชุดกิจกรรมสำหรับผู้สอนที่ต้องการปูพื้นฐานให้ผู้เรียนส่วนใหญ่ได้รู้และเข้าใจในเวลาเดียวกัน มุ่งในการขยายเนื้อหาสาระให้ชัดเจนขึ้นชุดการเรียนรู้หรือชุดกิจกรรมแบบนี้จะช่วยให้ผู้สอนลดการพูดให้น้อยลง และเป็นการใช้สื่อการสอนที่มีพร้อมอยู่ในชุดการเรียนรู้หรือชุดกิจกรรม ในการเสนอเนื้อหามากขึ้น สื่อที่ใช้ได้แก่ รูปภาพ แผนภูมิ หรือกิจกรรมที่กำหนดไว้ เป็นต้น

2. ชุดการเรียนรู้หรือชุดกิจกรรมแบบกลุ่มกิจกรรม เป็นชุดการเรียนรู้หรือชุดกิจกรรมสำหรับให้ผู้เรียนร่วมกันเป็นกลุ่มเล็กๆ ประมาณ 5-7 คน โดยใช้สื่อการสอนที่บรรจุไว้ในชุดการเรียนรู้หรือชุดกิจกรรม แต่ละชุดมุ่งที่จะฝึกทักษะในเนื้อหาวิชาที่เรียนและผู้เรียนมีโอกาสดำเนินงานร่วมกันชุดกิจกรรมชนิดนี้มักจะใช้สอนในการสอนแบบกิจกรรมกลุ่ม เช่น การสอนแบบศูนย์การเรียนรู้ เป็นต้น

3. ชุดการเรียนรู้แบบรายบุคคลหรือชุดกิจกรรมตามเอกัตภาพ เป็นชุดการเรียนรู้หรือชุดกิจกรรมสำหรับเรียนด้วยตนเองเป็นรายบุคคล คือ ผู้เรียนจะต้องศึกษาหาความรู้ตามความสามารถและความสนใจของตนเอง อาจเรียนที่โรงเรียนหรือที่บ้านก็ได้ ส่วนมากมักจะมุ่งให้ผู้เรียนได้ทำความเข้าใจเนื้อหาวิชาที่เรียนเพิ่มเติมผู้เรียนสามารถจะประเมินผลการเรียนด้วยตนเองได้ด้วยชุดการเรียนรู้หรือชุดกิจกรรม ชุดการเรียนรู้หรือชุดกิจกรรมชนิดนี้อาจจะจัดในลักษณะของหน่วยการสอนส่วนย่อยหรือโมดูลก็ได้

ระพีพันธ์ โพธิ์ศรี (2553, ตุลาคม 5) ได้แบ่งประเภทของชุดกิจกรรมได้ดังนี้

1. ชุดกิจกรรมที่สร้างขึ้นโดยมีจุดมุ่งหมายให้ผู้เรียนนำไปศึกษาค้นคว้าด้วยตนเอง โดยไม่มีครูเป็นผู้สอน เช่น บทเรียนสำเร็จรูป ชุดการเรียนรู้แบบคอมพิวเตอร์ช่วยสอนหรือชุดการเรียนรู้ผ่านเครือข่ายเวิลด์ไวด์เว็บ

2. ชุดกิจกรรมที่สร้างขึ้นโดยมีครูเป็นผู้ดำเนินการจัดกิจกรรมการเรียนรู้ ให้ผู้เรียนเกิดการเรียนรู้บรรลุตามจุดประสงค์การเรียนรู้ที่กำหนดไว้ เช่น ชุดฝึกอบรม หรือชุดการสอนต่างๆ

จากประเภทของชุดกิจกรรมที่นักการศึกษากล่าวไว้ ในการวิจัยครั้งนี้ผู้วิจัยได้ยึดหลักเกณฑ์การแบ่งประเภทของชัยยงค์ พรหมวงศ์ และบุญเกื้อ คชรทราเวช ที่กล่าวมาพอสรุปได้ว่าประเภทของชุดกิจกรรมแต่ละประเภทจะเป็นตัวที่กำหนดบทบาททั้งผู้สอน ผู้เรียน และลักษณะกิจกรรมให้ผู้เรียนได้ทำกิจกรรมด้วยตนเอง ชุดกิจกรรมที่ผู้วิจัยสร้างขึ้นเป็นชุดกิจกรรมประเภทประกอบคำบรรยาย โดยมีครูผู้สอนเป็นผู้ชี้แนะให้คำปรึกษาเมื่อนักเรียนมีปัญหา

สรุปได้ว่า ชุดกิจกรรมการเขียนเรื่องการแจกลูกสะกดคำ หมายถึง ชุดกิจกรรมที่เป็นสื่อประสมใช้ประกอบการเรียนการสอนที่ใช้ในการทดลองครั้งนี้ ประกอบด้วย คู่มือการใช้ชุดกิจกรรม จุดประสงค์ คำชี้แจง คำนำ คู่มือครู แผนการจัดการเรียนรู้ คู่มือสำหรับนักเรียน และการประเมินผล เพื่อแก้ปัญหาการเขียนแจกลูกสะกดคำมีทั้งหมด 6 ชุด และช่วยให้ผู้เรียนเรียนอย่างมีประสิทธิภาพตามจุดมุ่งหมาย

องค์ประกอบของชุดกิจกรรม

ชุดกิจกรรมประกอบด้วยสื่อประสมในรูปของวัสดุ อุปกรณ์ และวิธีการตั้งแต่สองอย่างขึ้นไป โดยใช้วิธีการจัดระบบ เพื่อให้ชุดกิจกรรมแต่ละชุดมีประสิทธิภาพและมีความสมบูรณ์ในตัวเอง ดังนั้นในชุดกิจกรรมจึงมีองค์ประกอบดังนี้

วิชัย วงษ์ใหญ่ (2525, หน้า 186-189) ได้จำแนกองค์ประกอบของชุดกิจกรรมไว้เป็น 6 ส่วน ดังนี้

1. หัวเรื่อง คือ การแบ่งเนื้อหาวิชาออกเป็นหน่วย แต่ละหน่วยแบ่งออกเป็นส่วนย่อย เพื่อให้ผู้เรียนได้เรียนรู้ลึกซึ้งยิ่งขึ้น เพื่อมุ่งเน้นให้เกิดความคิดรวบยอดในการเรียนรู้

2. คู่มือการใช้ชุดกิจกรรม เป็นสิ่งจำเป็นสำหรับผู้ที่ใช้ชุดกิจกรรม จะต้องศึกษาก่อนที่จะใช้ชุดกิจกรรมให้เข้าใจเป็นครั้งแรก จะทำให้การใช้ชุดกิจกรรมเป็นไปอย่างมีประสิทธิภาพ เพราะประกอบด้วยส่วนต่างๆ ดังต่อไปนี้

2.1 คำชี้แจงเกี่ยวกับการใช้ชุดการเรียนรู้หรือชุดกิจกรรม เพื่อสะดวกสำหรับผู้ที่จะนำชุดกิจกรรมไปใช้ว่าจะต้องทำอะไรบ้าง

2.2 สิ่งที่คุณจะต้องเตรียมก่อนสอน ส่วนมากจะบอกถึงสื่อการเรียนที่มีขนาดใหญ่เกินกว่าที่จะบรรจุไว้ในชุดกิจกรรมได้ หรือสิ่งที่น่าเบื่อ สิ่งที่น่าเบื่อหรือสิ่งที่ต้องใช้ร่วมกับคนอื่นหรือเป็นวัสดุอุปกรณ์ที่มีราคาแพงที่ทางโรงเรียนจัดเก็บไว้ที่ศูนย์วัสดุอุปกรณ์

2.3 บทบาทของนักเรียน เสนอแนะว่านักเรียนจะต้องมีส่วนร่วมในการดำเนินกิจกรรมการเรียนการสอนอย่างไรบ้าง

2.4 การขึ้นจัดเรียน ควรจะจัดในรูปแบบใด เพื่อความเหมาะสมของการเรียนรู้และการร่วมกิจกรรมของชุดกิจกรรมนั้นๆ

2.5 แผนการจัดการเรียนรู้ซึ่งประกอบด้วย

2.5.1 หัวเรื่อง กำหนดเวลาเรียน จำนวนนักเรียน

2.5.2 เนื้อหาสาระ ควรจะเขียนสั้นๆ กว้างๆ

2.5.3 สาระสำคัญ

2.5.4 จุดประสงค์การเรียนรู้ หมายถึง จุดประสงค์ทั่วไปและจุดประสงค์เชิงพฤติกรรม

2.5.5 สื่อการเรียนรู้

2.5.6 กิจกรรมการเรียนรู้

2.5.7 การวัดผลประเมินผล

3. วัสดุประกอบการเรียน ได้แก่ พวงกลิ้งของหรือข้อมูลต่างๆ ที่จะให้ผู้เรียนศึกษาค้นคว้า เช่น เอกสาร ตำรา รูปภาพ แผนภูมิ เป็นต้น สิ่งเหล่านี้ควรจะมีย่างสมบูรณ์อยู่ในชุดกิจกรรมให้มากที่สุดเท่าที่จะทำได้

4. บัตรงาน เป็นสิ่งที่จำเป็นสำหรับชุดการเรียนรู้หรือชุดกิจกรรมแบบกลุ่ม หรือการจัดกิจกรรมแบบศูนย์การเรียนรู้ บัตรงานนี้อาจจะเป็นกระดาษแข็งหรืออ่อนตามขนาดที่เหมาะสมกับวัยของผู้เรียน ซึ่งประกอบด้วยส่วนสำคัญ 3 ส่วน คือ

4.1 ชื่อบัตร กลุ่ม หัวเรื่อง

4.2 คำสั่ง ว่าจะให้ผู้เรียนปฏิบัติอะไรบ้าง

4.3 กิจกรรมที่ผู้เรียนต้องปฏิบัติตามลำดับขั้นตอนของการเรียน

5. กิจกรรมสำรอง จำเป็นสำหรับชุดการเรียนรู้หรือชุดกิจกรรมแบบกลุ่ม ซึ่งกิจกรรมสำรองนี้จะเตรียมไว้สำหรับผู้เรียนบางคนที่ทำกิจกรรมได้เสร็จก่อนคนอื่น ให้มีกิจกรรมอย่างอื่นทำเพื่อเป็นการส่งเสริมการเรียนรู้ให้กว้างขวางและลึกซึ้ง ไม่เกิดความเบื่อหน่าย หรืออาจก่อปัญหาทางวิจัยในชั้นเรียน ผู้เรียนจะได้ทำกิจกรรมสำรองอันมีเนื้อหาสาระคล้ายกับสิ่งที่เคยเรียนมา แต่กิจกรรมนั้นอาจจะยากหรือมีความลึกซึ้งที่ยั่วยุต่อการเรียน

6. ขนาดรูปแบบของชุดการเรียนรู้หรือชุดกิจกรรม ไม่ควรใหญ่หรือเล็กเกินไป ควรจัดทำให้มีขนาดพอเหมาะ เพื่อสะดวกในการเก็บรักษาและการนำมาใช้ หน้ากล่องหรือหน้าของควรระบุดังนี้

ชุดกิจกรรมที่.....

วิชา.....

เรื่อง.....

ชั้น.....

เริ่มทำเมื่อวันที่.....เดือน.....ปี.....

กิตานันท์ มลิทอง (2531, หน้า 181) จัดองค์ประกอบของชุดกิจกรรมไว้ดังนี้

1. คู่มือสำหรับครูผู้สอนในการใช้ชุดกิจกรรม และสำหรับผู้เรียนในการใช้ชุดกิจกรรม

2. คำสั่ง เพื่อกำหนดแนวทางในการสอนหรือการเรียน

3. เนื้อหาสาระบทเรียน จะจัดอยู่ในรูปของ สไลด์ ฟลิ้มสตรีป เทปบันทึกเสียง วัสดุกราฟฟิก วิดีทัศน์ หนังสือเรียน ฯลฯ

4. กิจกรรมการเรียนรู้ เป็นการกำหนดกิจกรรมให้ผู้เรียนทำรายงาน หรือค้นคว้าต่อจากที่เรียนไปแล้ว เพื่อความรู้ที่กว้างขวางขึ้น

5. การประเมินผล เป็นแบบทดสอบที่เกี่ยวข้องกับเนื้อหาสาระบทเรียนนั้น

บุญชม ศรีสะอาด (2541, หน้า 95-96) ได้กล่าวว่า ชุดกิจกรรมมีองค์ประกอบที่สำคัญ 4 ส่วน ดังนี้

1. คู่มือการใช้ชุดกิจกรรม เป็นคู่มือที่จัดทำขึ้น เพื่อให้ผู้ใช้ชุดกิจกรรมศึกษาปฏิบัติ เพื่อให้บรรลุผลอย่างมีประสิทธิภาพ

2. บัตรงาน เป็นบัตรที่มีคำสั่งว่าจะให้ผู้เรียนปฏิบัติอย่างไร โดยระบุกิจกรรมตามลำดับขั้นตอนของการเรียน

3. บัตรทดสอบวัดความก้าวหน้าของผู้เรียน เป็นแบบทดสอบที่ใช้สำหรับตรวจสอบว่า หลังจากชุดกิจกรรมการสอนจบแล้ว ผู้เรียนเปลี่ยนแปลงพฤติกรรมตามจุดประสงค์การเรียนรู้ที่กำหนดไว้หรือไม่

4. สื่อการเรียนต่างๆ เป็นสื่อสำหรับผู้เรียนได้ศึกษามีหลายชนิดประกอบกันอาจเป็นสิ่งพิมพ์หรือประเภทโสตทัศนูปกรณ์

ชัยยงค์ พรหมวงศ์ (2553, ตุลาคม 5) ได้จำแนกส่วนประกอบของชุดกิจกรรมไว้ 4 ส่วน ดังนี้

1. คู่มือสำหรับครูผู้ใช้ชุดกิจกรรม และผู้เรียนที่ต้องเรียนจากชุดกิจกรรม

2. คำสั่งหรือการมอบหมาย เพื่อกำหนดแนวทางการเรียนจากชุดกิจกรรม

3. เนื้อหาสาระอยู่ในรูปของสื่อการสอนแบบประสม และกิจกรรมการเรียนการสอนแบบกลุ่มและรายบุคคล ตามวัตถุประสงค์ที่ใช้พฤติกรรม

4. การประเมินผลเป็นการประเมินผลของกระบวนการ ได้แก่ แบบฝึก รายงาน การค้นคว้า และผลการเรียนรู้ในรูปแบบทดสอบต่างๆ

บุญเกื้อ ควรหาเวช (2545, หน้า 28) ได้จำแนกองค์ประกอบที่สำคัญๆ ภายในชุดกิจกรรมไว้ 4 ส่วน คือ

1. คู่มือเป็นคู่มือและแผนการสอนสำหรับผู้สอนหรือผู้เรียนตามชนิดของชุดกิจกรรมภายในคู่มือจะชี้แจงถึงวิธีการใช้ชุดกิจกรรมเอาไว้อย่างละเอียด ทำเป็นเล่มหรือแผ่นพับ

2. บัตรคำสั่งหรือคำแนะนำ จะเป็นส่วนที่บอกให้ผู้เรียนดำเนินการเรียนหรือบอกส่วนประกอบกิจกรรมแต่ละอย่างตามขั้นตอนที่กำหนดไว้ บัตรจะมีอยู่ในชุดกิจกรรมแบบกลุ่มและรายละเอียดยิ่งจะประกอบไปด้วย

2.1 คำอธิบายในเรื่องที่จะศึกษา

2.2 คำสั่งให้ผู้เรียนดำเนินการ

2.3 การสรุปบทเรียน

3. เนื้อหาสาระและสื่อ จะบรรจุไว้ในรูปของสื่อการสอนต่างๆ ประกอบไปด้วยบทเรียน โปรแกรม สไลด์ เทปบันทึกเสียง ตัวอย่างจริง รูปภาพ เป็นต้น ผู้เรียนจะศึกษาได้จากสื่อการสอน

ต่างๆ ที่บรรจุอยู่ในชุดการสอนตามบัตรที่กำหนดให้

4. แบบประเมินผล ผู้เรียนจะทำการประเมินผลที่อยู่ในชุดกิจกรรมอาจจะแบบฝึกหัดให้เติมคำในช่องว่าง เลือกคำตอบที่ถูก จับคู่ คูณผลจากการทดลอง หรือให้ทำกิจกรรมเป็นต้น

สุวิทย์ มูลคำ, และอรทัย มูลคำ (2545, หน้า 52) ได้กล่าวถึงองค์ประกอบของชุดการสอนหรือชุดกิจกรรมไว้ 4 ประการดังนี้

1. คู่มือการใช้ชุดการสอน เป็นคู่มือหรือแผนการสอนสำหรับผู้สอนใช้ศึกษาและปฏิบัติตามขั้นตอนต่างๆ ซึ่งมีรายละเอียดชี้แจงไว้อย่างชัดเจน เช่นการนำเข้าสู่บทเรียน การจัดชั้นเรียนบทบาทผู้เรียน เป็นต้น ลักษณะของคู่มืออาจจัดทำเป็นเล่มหรือแผ่นพับก็ได้

2. บัตรคำสั่งหรือบัตรงาน เป็นเอกสารที่บอกให้ผู้เรียนประกอบกิจกรรมในแต่ละอย่างตามขั้นตอนที่กำหนดไว้ บรรจุอยู่ในชุดการสอน บัตรคำสั่งหรือบัตรงานจะมีครบตามจำนวนกลุ่มหรือจำนวนผู้เรียน ซึ่งประกอบด้วยคำอธิบายในเรื่องที่ศึกษา คำสั่งให้ผู้เรียนประกอบกิจกรรมและการสรุปบทเรียน การจัดทำบัตรคำสั่งหรือบัตรงานส่วนใหญ่นิยมใช้กระดาษแข็งขนาด 6×8 นิ้ว

3. เนื้อหาสาระและสื่อการเรียนประเภทต่างๆ จัดไว้ในรูปของสื่อการสอนที่หลากหลายอาจแบ่งเป็นได้เป็น 2 ประเภทดังนี้

3.1 ประเภทเอกสารสิ่งพิมพ์ เช่น หนังสือ วารสาร บทความ ใบความรู้ (Fact Sheet) ของเนื้อหาเฉพาะเรื่อง บทเรียนโปรแกรม เป็นต้น

3.2 ประเภทโสตทัศนูปกรณ์ เช่น รูปภาพ แผนภาพ แผนภูมิ สมุดภาพ เทปบันทึกเสียง เทปโทรทัศน์ สไลด์ (Slide) วิดีทัศน์ (Video) ซีดีรอม (CD-Rom) โปรแกรมคอมพิวเตอร์ช่วยสอน (CAI) เป็นต้น

4. แบบประเมินผล เป็นแบบทดสอบที่ใช้วัดประเมินผลความรู้ด้วยตนเองทั้งก่อนและ หลังเรียน อาจจะเป็นแบบทดสอบชนิดจับคู่เลือกตอบหรือกาเครื่องหมายถูกผิดได้

ฮูลตัน, และคนอื่นๆ (Houston, et al. 1972, pp. 10-15) ได้ให้ส่วนประกอบของชุดการเรียนหรือชุดกิจกรรมไว้ 5 ส่วนดังนี้

1. คำชี้แจง (prospectus) ในส่วนนี้จะอธิบายถึงความสำคัญของจุดมุ่งหมาย ขอบข่ายของชุดการเรียน สิ่งที่คุณเรียนจะต้องมีความรู้ก่อนเรียน และขอบข่ายกระบวนการทั้งหมดในชุดการเรียน

2. จุดมุ่งหมาย (objective) คือข้อความที่ชัดเจนไม่กำกวมที่กำหนดว่าผู้เรียนจะประสบความสำเร็จอะไรหลังจากเรียนแล้ว

3. การประเมินผลเบื้องต้น (pre-assessment) มีจุดประสงค์อยู่ 2 ประการคือ เพื่อให้ทราบว่าผู้เรียนอยู่ในการเรียนจากชุดการเรียนนั้น และเพื่อดูว่าเขาได้เกิดสัมฤทธิ์ผลตามจุดประสงค์ที่ตั้งไว้ โดยให้ผู้เรียนมีส่วนร่วมในกิจกรรมนั้นด้วย

4. การกำหนดกิจกรรม (enabling activities) คือ การกำหนดแนวทางและวิธีเพื่อไปสู่จุดประสงค์ที่ตั้งไว้โดยให้ผู้เรียนมีส่วนร่วมในกิจกรรมนั้นด้วย

5. การประเมินขั้นสุดท้าย (post-assessment) เป็นข้อสอบเพื่อวัดผลการเรียนหลังจากเรียนแล้ว

ควาน (Duane, 1973, p.19) ได้กล่าวถึง องค์ประกอบของชุดการเรียนรู้หรือชุดกิจกรรม มี 6 ประการดังนี้

1. มีจุดมุ่งหมายและเนื้อหา
2. บรรยายเนื้อหา
3. มีจุดประสงค์เชิงพฤติกรรม
4. มีกิจกรรมให้เลือกเรียน
5. มีกิจกรรมที่ส่งเสริมเจตคติ
6. มีเครื่องมือวัดผลก่อนเรียน

จากองค์ประกอบของชุดกิจกรรมที่นักการศึกษากล่าวไว้นั้น สรุปได้ว่า ชุดกิจกรรมต้องมี องค์ประกอบที่สมบูรณ์ ในชุดกิจกรรมที่ผู้วิจัยสร้างขึ้นครั้งนี้ได้ประยุกต์มาจากรูปแบบของ ชัยยงค์ พรหมวงศ์, กิดานันท์ มลิทอง, บุญเกื้อ ควรหาเวช, และบุญชม ศรีสะอาด โดยมีองค์ประกอบของชุดกิจกรรมดังนี้

1. คู่มือการใช้ชุดกิจกรรม
 - 1.1 ชื่อชุดกิจกรรม
 - 1.2 คำนำ
 - 1.3 จุดประสงค์
 - 1.4 คำชี้แจงสำหรับครู
2. คู่มือครู แผนการจัดการเรียนรู้
 - 2.1 มาตรฐานการเรียนรู้
 - 2.2 สาระสำคัญ
 - 2.3 ตัวชี้วัด
 - 2.4 คุณลักษณะอันพึงประสงค์
 - 2.5 สมรรถนะของผู้เรียน
 - 2.6 สาระการเรียนรู้
 - 2.7 กิจกรรมการเรียนรู้
 - 2.8 สื่อ/แหล่งเรียนรู้
 - 2.9 การวัดผลและประเมินผล
 - 2.10 บันทึกหลังเรียน
3. คู่มือสำหรับนักเรียน
 - 3.1 คำชี้แจงการใช้ชุดกิจกรรม
 - 3.2 ใบความรู้
 - 3.3 ใบงาน
 - 3.4 แบบทดสอบก่อนเรียนและหลังเรียน

คุณค่าและประโยชน์ของชุดกิจกรรม

วิชัย วงษ์ใหญ่ (2525, หน้า 192-193) ได้กล่าวว่า ประโยชน์ของชุดการเรียนรู้หรือชุดกิจกรรมมี 4 ข้อดังนี้

1. ช่วยอำนวยความสะดวกในการสอนของครู
2. ส่งเสริมการศึกษาเป็นรายบุคคลตามความสนใจ ตามเวลา ตามวาระและโอกาสเอื้ออำนวยแก่ผู้เรียน
3. ช่วยขจัดปัญหาการขาดแคลนครู โดยชุดการเรียนรู้หรือชุดกิจกรรมทำให้ผู้เรียนสามารถเรียนได้โดยอาศัยความช่วยเหลือจากครูเพียงเล็กน้อย ส่วนใหญ่จะเรียนด้วยตนเอง
4. ช่วยในการจัดการศึกษานอกระบบ เพราะชุดการเรียนรู้หรือชุดกิจกรรมสามารถนำไปใช้เรียนได้ทุกสถานที่และทุกเวลา

บุญเกื้อ ควรหาเวช (2545, หน้า 110-111) ได้กล่าวว่า คุณค่าและประโยชน์ของชุดการสอนหรือชุดกิจกรรมที่มีต่อการเรียนการสอนไว้ดังนี้

1. ช่วยเพิ่มประสิทธิภาพในการเรียนรู้
2. ขจัดปัญหาการขาดแคลนครู ช่วยลดภาระของครูผู้สอน
3. ช่วยให้ผู้เรียนจำนวนมากได้รับความรู้แนวเดียวกัน
4. ช่วยให้ผู้เรียนสามารถดำเนินการสอนได้ตรงตามวัตถุประสงค์ด้วยความมั่นใจ
5. ช่วยให้เกิดกิจกรรมการเรียนรู้มีประสิทธิภาพ
6. ช่วยให้ผู้เรียนได้ปฏิบัติตามวัตถุประสงค์
7. เปิดโอกาสให้ผู้เรียนใช้ความสามารถของตนเองได้อย่างเต็มที่
8. ช่วยสร้างเสริมการเรียนรู้อย่างค่อเนื่อง
9. ช่วยให้ผู้เรียนรู้จักเคารพ นับถือ ความคิดเห็นของผู้อื่น

ชัยยงค์ พรหมวงศ์ (2553) กล่าวว่า ชุดการสอนหรือชุดกิจกรรมแบ่งตามลักษณะการผลิตการใช้ได้ 3 ประเภทด้วยกัน แต่ละประเภทจะมีลักษณะและกระบวนการที่แตกต่างกันออกไป อย่างไรก็ตามชุดการสอนหรือชุดกิจกรรมไม่ว่าจะเป็นประเภทใดก็ตามก็จะช่วยเพิ่มประสิทธิภาพในการเรียนการสอนได้ในด้านต่าง ๆ ดังนี้

1. ช่วยเร่งและกระตุ้นความสนใจของผู้เรียน เนื่องจากชุดการสอนหรือชุดกิจกรรมเป็นชุดสื่อประสมที่มีกิจกรรมและสื่อที่จะเปิดโอกาสให้ผู้เรียนในการเรียนอย่างเต็มที่ จึงทำให้ผู้เรียนสนใจในเนื้อหาบทเรียนมากขึ้น

2. สนับสนุนและสนองตอบความแตกต่างระหว่างบุคคล ชุดการสอนหรือชุดกิจกรรมส่วนใหญ่มักจะจัดกิจกรรมการเรียนรู้และสื่อประกอบ ที่จะเปิดโอกาสให้ผู้เรียนเป็นผู้กระทำกิจกรรมการเรียนรู้ด้วยตนเองและเรียนรู้ด้วยตนเองตามความสนใจ ความสามารถหรือความต้องการของตนเองได้

3. ให้ประสบการณ์แก่ผู้เรียนในแนวทางเดียวกัน เพราะชุดการสอนหรือชุดกิจกรรมเป็นสื่อประสมที่ผลิตขึ้นมาอย่างมีระบบ และเป็นไปตามวัตถุประสงค์เฉพาะของหน่วยเนื้อหานั้นๆ ผู้สอนที่แตกต่างกันก็สามารถให้ประสบการณ์ได้เหมือนกัน

4. ช่วยให้การเรียนรู้ของผู้เรียนเป็นอิสระจากอารมณ์และบุคลิกภาพของผู้สอน สภาพการเรียนรู้จากชุดการสอนหรือชุดกิจกรรม ผู้เรียนจะทำกิจกรรมจากสื่อต่างๆ ด้วยตนเอง ครูผู้สอนจะทำหน้าที่เพียงเป็นผู้ช่วยดูแลควบคุมให้ดำเนินกิจกรรมการเรียนรู้ได้เต็มที่เท่านั้น บุคลิกภาพของครูหรืออารมณ์ของครู จึงไม่มีผลต่อการเรียนของผู้เรียนแต่อย่างใด

5. ช่วยลดภาระและสร้างความมั่นใจให้ครูผู้สอน เพราะชุดการสอนหรือชุดกิจกรรมแต่ละชุดผลิตขึ้นมาเป็นหมวดหมู่ มีอุปกรณ์ กิจกรรม ตลอดจนมีข้อแนะนำชี้แจงเกี่ยวกับการใช้ไว้อย่างละเอียดชัดเจน สามารถนำไปใช้ได้ทันที

6. ช่วยลดปัญหาการขาดแคลนครูหรือผู้มีประสบการณ์เฉพาะทางได้ เพราะชุดการสอนหรือชุดกิจกรรม โดยเฉพาะชุดการสอนหรือชุดกิจกรรมแบบกลุ่ม และชุดการสอนหรือชุดกิจกรรมรายบุคคลผู้เรียนสามารถเรียนด้วยตนเองและกลุ่มได้ โดยที่ไม่ต้องให้ครูหรือผู้เชี่ยวชาญสอนโดยตรงได้

7. เปิดโอกาสให้ผู้เรียนได้ฝึกฝนตนเองในด้านความกล้าแสดงออก ความคิดเห็น การตัดสินใจ การแสวงหาความรู้ด้วยตนเองและความรับผิดชอบต่อตนเองและสังคม

จากคุณค่าและประโยชน์ของชุดกิจกรรมที่นักการศึกษากล่าวไว้ สรุปได้ว่า คุณค่าและประโยชน์ของชุดกิจกรรม เป็นการช่วยกระตุ้นความสนใจให้กับผู้เรียน ช่วยพัฒนาความรู้ความสามารถของผู้เรียนทำให้ผู้เรียนเกิดการเรียนรู้อย่างรวดเร็ว สนองความแตกต่างระหว่างบุคคล ผู้เรียนได้ประสบการณ์ไปในทางเดียวกัน ช่วยเพิ่มประสิทธิภาพการเรียนการสอนให้เป็นมาตรฐานเดียวกัน ช่วยลดภาระของครู ช่วยลดปัญหาการขาดแคลนครู สร้างความมั่นใจให้กับครูผู้สอน เปิดโอกาสให้ผู้เรียนฝึกฝนตนเองในด้านความกล้าแสดงออก การแสวงหาความรู้ด้วยตนเอง ความรับผิดชอบต่อตนเองและสังคม

ขั้นตอนการสร้างชุดกิจกรรม

ชัยยงค์ พรหมวงศ์ (2523, หน้า 123) และไชยยศ เรืองสุวรรณ (2526, หน้า 199-200) ได้กล่าวถึงหลักในการผลิตชุดการเรียนรู้หรือชุดกิจกรรมดังนี้

1. กำหนดหมวดหมู่เนื้อหาและประสบการณ์ กำหนดเป็นหมวดวิชา
2. กำหนดหน่วยการสอน แบ่งเนื้อหาวิชาออกเป็นหน่วยการสอน
3. กำหนดหัวเรื่องในการสอนแต่ละหน่วย ควรแบ่งประสบการณ์แก่ผู้เรียนอะไรบ้าง แล้วกำหนดออกมาเป็นหัวเรื่อง
4. กำหนดความคิดรวบยอดและหลักการ สรุปรวมแนวคิด สาระ และหลักเกณฑ์สำคัญไว้
5. กำหนดวัตถุประสงค์ให้สอดคล้องกับหัวเรื่อง โดยเขียนเป็นวัตถุประสงค์เชิงพฤติกรรม
6. กำหนดกิจกรรมการเรียนรู้ให้สอดคล้องกับวัตถุประสงค์เชิงพฤติกรรม
7. กำหนดแบบประเมินผล ต้องประเมินและให้ตรงกับวัตถุประสงค์เชิงพฤติกรรม โดยใช้แบบทดสอบอิงเกณฑ์ เพื่อให้ผู้สอนทราบว่าหลังจากผ่านกิจกรรมมาเรียบร้อยแล้ว ผู้เรียนได้เปลี่ยนพฤติกรรมการเรียนรู้ตามวัตถุประสงค์ที่ตั้งไว้หรือไม่
8. เลือกและผลิตสื่อการสอน แล้วจัดสื่อการสอนเหล่านั้นไว้เป็นหมวดหมู่

9. หาประสิทธิภาพของชุดการเรียนรู้หรือชุดกิจกรรม เพื่อเป็นการประกันว่าชุดการเรียนรู้ที่สร้างขึ้นมีประสิทธิภาพในการสอนตามเกณฑ์ที่กำหนด อาจตั้งเป็น 90/90 สำหรับเนื้อหาที่เป็นความจำ และไม่ต่ำกว่า 80/80 สำหรับวิชาทักษะโดยคำนึงถึงหลักที่ว่า การเรียนรู้เป็นกระบวนการ เพื่อช่วยให้การเปลี่ยนแปลงพฤติกรรมของผู้เรียนบรรลุผล

10. การใช้ชุดการเรียนรู้หรือชุดกิจกรรมเป็นขั้นนำไปใช้ซึ่งจะต้องตรวจสอบปรับปรุงอยู่ตลอดเวลา

วิชัย วงษ์ใหญ่ (2525, หน้า 189-193) ได้เสนอขั้นตอนการผลิตชุดกิจกรรมไว้ดังนี้

1. ศึกษาเนื้อหาสาระของวิชาทั้งหมดอย่างละเอียด ว่าสิ่งที่จะนำมาทำเป็นชุดกิจกรรมนั้นจะมุ่งเน้นให้เกิดหลักการของการเรียนรู้อะไรบ้างกับผู้เรียน นำวิชาที่ได้ศึกษาวิเคราะห์แล้วมาแบ่งเป็นหน่วยของการเรียนการสอนว่า ในแต่ละหน่วยนั้นจะต้องมีหัวข้อย่อยอะไรบ้างรวมอยู่ด้วยที่เราจะต้องศึกษาพิจารณาให้ละเอียดชัดเจน เพื่อไม่ให้เกิดการซ้ำซ้อนในหน่วยอันจะสร้างความสับสนให้กับผู้เรียนได้ และควรคำนึงถึงการแบ่งหน่วยการเรียนการสอนของแต่ละวิชานั้น ควรเรียงลำดับขั้นตอนของเนื้อหาสาระให้ถูกต้องว่าอะไรเป็นสิ่งที่จำเป็นที่ผู้เรียนจะต้องเรียนรู้ก่อน อันเป็นพื้นฐานตามลำดับขั้นตอนของความรู้ และลักษณะธรรมชาติของวิชานั้น

2. เมื่อศึกษาเนื้อหาสาระและแบ่งหน่วยการเรียนการสอนไว้แล้ว ต้องพิจารณาตัดสินใจอีกครั้งหนึ่งว่าจะทำชุดกิจกรรมแบบใด โดยคำนึงถึงข้อกำหนดว่า ผู้เรียนคือใคร (who learner) จะทำอะไรให้กับผู้เรียน (give what condition) จะให้ทำกิจกรรมอะไร (does what activities) และจะทำได้แค่ไหน (how well criterion) สิ่งเหล่านี้จะเป็นเกณฑ์ในการกำหนดการเรียน

3. กำหนดหน่วยการเรียนการสอน โดยประมาณเนื้อหาสาระที่เราจะสามารถถ่ายทอดความรู้แก่นักเรียนได้ตามชั่วโมงที่กำหนดโดยคำนึงถึงว่าเป็นหน่วยที่น่าสนุกน่าเรียนรู้ หาสื่อการเรียนได้ง่าย พยายามศึกษาวิเคราะห์ให้ละเอียดอีกครั้งหนึ่งว่า หน่วยการเรียนการสอนนี้มีหลักการหรือความคิดรวบยอดอะไร และมีหัวข้อเรื่องย่อยๆ อะไรอีกบ้างที่รวมกันอยู่ในหน่วยนี้แต่ละหัวข้อเรื่องย่อยมีความคิดรวบยอดอะไรอีกบ้างที่ต้องศึกษา พยายามดึงเอาแก่นของหลักการเรียนรู้ออกมาให้ได้

4. กำหนดความคิดรวบยอด ความคิดรวบยอดที่เราได้กำหนดขึ้นจะต้องสอดคล้องกับหน่วยและหัวข้อ โดยสรุปแนวคิด สาระและหลักเกณฑ์ที่สำคัญเพื่อเป็นแนวทางในการจัดกิจกรรมการเรียนการสอนให้สอดคล้องกัน

5. จุดประสงค์การเรียนรู้ การกำหนดจุดประสงค์การเรียนรู้จะต้องให้สอดคล้องกับความคิดรวบยอด โดยกำหนดเป็นจุดประสงค์เชิงพฤติกรรม ซึ่งหมายถึงความสามารถของผู้เรียนที่แสดงออกมาให้เห็นได้ภายหลังจากการเรียนการสอน บทเรียนแต่ละเรื่องจบไปแล้วโดยผู้สอนสามารถวัดได้

6. การวิเคราะห์งาน คือ การนำจุดประสงค์การเรียนรู้แต่ละข้อมาทำการวิเคราะห์งาน เพื่อหากิจกรรมการเรียนการสอน แล้วจัดลำดับกิจกรรมการเรียนรู้ให้เหมาะสมถูกต้องสอดคล้องกับจุดประสงค์ที่กำหนดไว้ในแต่ละหัวข้อ

7. เรียงลำดับกิจกรรมการเรียนรู้ ภายหลังจากที่เราได้จุดประสงค์การเรียนรู้แต่ละข้อมาวิเคราะห์งาน และเรียงลำดับกิจกรรมของแต่ละหัวข้อเพื่อให้เกิดการประสานกลมกลืนของการเรียนการสอน จะต้องนำกิจกรรมการเรียนรู้ของแต่ละข้อที่ทำการวิเคราะห์และเรียงลำดับกิจกรรมไว้แล้ว

ทั้งหมดมาหลอมรวมเป็นกิจกรรมการเรียนรู้ขั้นสมบูรณ์ที่สุด เพื่อไม่ให้เกิดการซ้ำซ้อนในการเรียนโดยคำนึงถึงพฤติกรรมพื้นฐานของผู้เรียน (entering behavior) วิธีดำเนินการให้เกิดกระบวนการเรียนการสอนขึ้น (instructional procedures) ตลอดจนการติดตามผลและการประเมินผลพฤติกรรมที่ผู้เรียนแสดงออกมาเมื่อมีการเรียนการสอนแล้ว (performance assessment)

8. สื่อการเรียนคือ วัสดุอุปกรณ์และกิจกรรมการเรียนรู้ที่ครูและนักเรียนจะต้องกระทำ เพื่อเป็นแนวทางในการเรียนรู้ ซึ่งครูจะต้องจัดทำขึ้นและจัดหาไว้ให้เรียบร้อย

9. การประเมินผลคือ การตรวจสอบดูว่าหลังจากการเรียนการสอนแล้วผู้เรียนได้มีการเปลี่ยนแปลงพฤติกรรมตามที่จุดประสงค์การเรียนรู้กำหนดไว้หรือไม่ การประเมินผลจะใช้วิธีใดก็ตาม แต่จะต้องสอดคล้องกับจุดประสงค์การเรียนรู้ที่ตั้งไว้

10. การทดลองใช้ชุดกิจกรรม เพื่อหาประสิทธิภาพเป็นการหาประสิทธิภาพของชุดกิจกรรมเพื่อปรับปรุงให้เหมาะสมควรนำไปทดลองใช้กับกลุ่มเล็ก ๆ ก่อนเพื่อตรวจสอบข้อบกพร่องและแก้ไขปรับปรุงอย่างดีแล้วจึงนำไปทดลองใช้กับเด็กทั้งชั้น หรือกลุ่มใหญ่โดยกำหนดหัวข้อนี้เพื่อจะพิจารณาการปรับปรุงดังนี้

10.1 ชุดกิจกรรมนี้ต้องการความรู้เพิ่มเติมของผู้เรียนหรือไม่

10.2 การนำเข้าสูบทเรียนของชุดกิจกรรมนี้เหมาะสมหรือไม่

10.3 การประกอบกิจกรรมการเรียนการสอน มีความสับสนวุ่นวายกับผู้เรียนหรือไม่

10.4 การสรุปผลการทดลองใช้ชุดกิจกรรม เพื่อเป็นแนวทางไปสู่ความคิดรวบยอด หรือหลักการสำคัญของการเรียนรู้ในหน่วยนั้นๆ ดีหรือไม่ หรือจะต้องตรวจปรับเพิ่มเติมอย่างไร

10.5 การประเมินผลหลังใช้ชุดกิจกรรม เพื่อตรวจสอบดูว่าพฤติกรรมการเรียนรู้ที่เปลี่ยนแปลงเกิดขึ้นนั้น ให้ความเชื่อมั่นได้มากน้อยแค่ไหนกับผู้เรียน

มหาวิทยาลัยสุโขทัยธรรมมาธิราช (2533, หน้า 495) ได้เสนอขั้นตอนในการสร้างชุดกิจกรรมไว้ดังนี้

1. วิเคราะห์เนื้อหา ได้กำหนดหน่วย หัวเรื่องและมโนทัศน์
2. การวางแผน วางแผนล่วงหน้า กำหนดรายละเอียด
3. การผลิตสื่อการเรียน เป็นการผลิตสื่อต่างๆ ที่กำหนดไว้ในแผน
4. หาประสิทธิภาพ เป็นการประเมินคุณภาพของชุดกิจกรรม โดยนำไปทดลองใช้
5. ปรับปรุงให้มีคุณภาพตามเกณฑ์ที่กำหนดไว้

จากขั้นตอนการสร้างชุดกิจกรรมที่นักการศึกษากล่าวไว้ ผู้วิจัยได้นำขั้นตอนการสร้างชุดกิจกรรมของชัยยงค์ พรหมวงศ์, ไชยยศ เรืองสุวรรณ และ มหาวิทยาลัยสุโขทัยธรรมมาธิราช มาประยุกต์เข้าด้วยกัน โดยมีการวางแผนดังนี้ 1) วิเคราะห์หลักสูตรสถานศึกษากลุ่มสาระการเรียนรู้ภาษาไทย 2) กำหนดรายละเอียด 3) สร้างชุดกิจกรรมผู้วิจัยกำหนดไว้ในองค์ประกอบของชุดกิจกรรม ซึ่งประกอบด้วย คู่มือการใช้ชุดกิจกรรม คำนำ คำชี้แจง คู่มือครูแผนการจัดการเรียนรู้ (ประกอบด้วย มาตรฐานการเรียนรู้ สาระสำคัญ ตัวชี้วัด จุดประสงค์ คุณลักษณะอันพึงประสงค์ สมรรถนะของผู้เรียน สาระการเรียนรู้ กิจกรรมการเรียนรู้ สื่อ/แหล่งเรียนรู้ การวัดผลและประเมินผล) และคู่มือสำหรับ

นักเรียน 4) หาประสิทธิภาพของชุดกิจกรรมที่ผู้วิจัยสร้างขึ้น 5) นำไปทดลองใช้หาข้อบกพร่องเพื่อนำมาปรับปรุงแก้ไขชุดกิจกรรม

การหาประสิทธิภาพของชุดกิจกรรม

การหาประสิทธิภาพของชุดกิจกรรม ทำให้ทราบว่าชุดกิจกรรมที่สร้างขึ้นมีประสิทธิภาพหรือไม่ มีความเชื่อมั่นหรือไม่ ดังนั้นนักการศึกษากล่าวไว้

สุนันท์ สังข์อ่อง (2536, หน้า 52) กล่าวว่า เมื่อสร้างชุดกิจกรรมเสร็จแล้วจำเป็นอย่างยิ่งที่จะต้องนำไปหาประสิทธิภาพ เพื่อเป็นหลักประกันว่าชุดกิจกรรมนั้นมีประสิทธิภาพในการเรียนการสอน ผู้สร้างต้องกำหนดเกณฑ์ในการหาประสิทธิภาพชุดกิจกรรม (developmental testing) นั้นหมายถึง การนำชุดกิจกรรมไปทดลองใช้ตามขั้นตอนที่กำหนดไว้เพื่อนำข้อมูลมาปรับปรุงแล้วจึงนำไปใช้จริง เหตุที่ต้องหาประสิทธิภาพของชุดกิจกรรมมีดังนี้

1. เพื่อความมั่นใจว่าชุดกิจกรรมที่สร้างขึ้นมีคุณภาพ
2. เพื่อความแน่ใจว่าชุดกิจกรรมที่สร้างขึ้น สามารถทำให้การเรียนการสอนบรรลุวัตถุประสงค์
3. การทดสอบประสิทธิภาพ จะเป็นหลักประกันในการผลิตชุดกิจกรรมจำนวนมาก มิฉะนั้นจะเสียเงิน เสียแรง และเสียเวลาเปล่าเพราะผลออกมาแล้วใช้ประโยชน์ไม่ได้

ชัยยงค์ พรหมวงศ์ (2540, หน้า 494) ได้กล่าวถึงความจำเป็นในการหาประสิทธิภาพของชุดกิจกรรมดังนี้

1. สำหรับหน่วยการผลิตชุดกิจกรรม เป็นการประกันคุณภาพของชุดกิจกรรมว่าอยู่ในขั้นสูงเหมาะสมที่จะลงทุนผลิตออกมาเป็นจำนวนมาก หากไม่มีการทดสอบประสิทธิภาพแล้วออกมาใช้ประโยชน์ได้ไม่ดี ก็จะเป็นการเปลืองทั้งเวลา แรงงานและเงินทอง
2. สำหรับผู้ใช้กิจกรรม ชุดกิจกรรมจะทำหน้าที่สอน โดยที่ช่วยสร้างภาพการเรียนรู้ให้ผู้เรียนเปลี่ยนพฤติกรรมตามที่มุ่งหวัง ดังนั้นก่อนนำชุดกิจกรรมไปใช้ครูจึงควรมั่นใจว่าชุดกิจกรรมนั้นมีประสิทธิภาพในการช่วยให้ผู้เรียนเกิดการเรียนรู้จริง
3. สำหรับผู้ผลิตชุดกิจกรรม การทดสอบประสิทธิภาพจะทำให้ผู้ผลิตมั่นใจได้ว่า เนื้อหาสาระที่บรรจุลงในชุดกิจกรรมเหมาะสมต่อการเข้าใจ อันจะทำให้ผู้ผลิตมีความชำนาญสูงขึ้น เป็นการประหยัดแรงสมอง แรงงาน เวลา และเงินทองในการเตรียมต้นแบบ

ขั้นตอนการหาประสิทธิภาพชุดกิจกรรมของชัยยงค์ พรหมวงศ์ (2523, หน้า 494) มีขั้นตอนดังนี้

ขั้นที่ 1 แบบเดี่ยว 1:1 เป็นการทดลองโดยครู 1 คน ต่อเด็ก 1 คน โดยทดลองกับเด็กอ่อนทำการปรับปรุงแล้วนำไปทดลองกับเด็กเก่ง เด็กปานกลาง และเด็กอ่อน คำนวณหาประสิทธิภาพเสร็จแล้วปรับปรุงให้ดีขึ้น โดยปกติคะแนนที่ได้จากการทดลองแบบเดียวนี้อาจได้ต่ำกว่าเกณฑ์มาก

ขั้นที่ 2 แบบกลุ่ม 1:10 เป็นการทดลองโดยครู 1 คน ต่อเด็ก 6-10 คน โดยละเด็กเก่ง เด็กปานกลาง และเด็กอ่อน คำนวณหาประสิทธิภาพแล้วปรับปรุง ในคราวนี้จะคะแนนของผู้เรียนจะเพิ่มขึ้นอีกเกือบเท่าเกณฑ์ โดยเฉลี่ยจะห่างจากเกณฑ์ประมาณ 10

ขั้นที่ 3 ภาคสนาม 1:100 เป็นการทดลองโดยครู 1 คน คัดเด็กทั้งชั้น 30-40 คน (หรือ 100 คน สำหรับชุดกิจกรรมรายบุคคล) ขั้นที่เลือกมาทดลองต้องมีเด็กละกัน จำนวนหาประสิทธิภาพแล้วทำการปรับปรุง ผลลัพธ์ที่ได้ควรใกล้เคียงกับเกณฑ์ที่ตั้งไว้ หากต่ำกว่าเกณฑ์ไม่เกิน 2.5 ก็ให้ยอมรับ หากแตกต่างกันมากผู้สอนต้องกำหนดเกณฑ์ประสิทธิภาพใหม่ โดยยึดสภาพความเป็นจริงตามเกณฑ์

เมื่อทดสอบชุดกิจกรรมภาคสนามแล้ว จะพิจารณาการยอมรับหรือไม่ยอมรับประสิทธิภาพของชุดกิจกรรม โดยเทียบค่า E_1/E_2 ที่หาได้จากชุดกิจกรรม กับ E_1/E_2 ของเกณฑ์ ซึ่งประสิทธิภาพของชุดกิจกรรมไม่ควรต่ำกว่าเกณฑ์เกิน 5 แต่โดยปกติจะกำหนดไว้ 2.5 สำหรับการยอมรับประสิทธิภาพของชุดกิจกรรมมี 3 ระดับ คือ สูงกว่าเกณฑ์ เท่ากับเกณฑ์ และต่ำกว่าเกณฑ์ในระดับได้ว่ามีประสิทธิภาพ

สำนักงานคณะกรรมการการศึกษาขั้นพื้นฐาน (2550, หน้า 148) กล่าวถึงขั้นตอนการหาประสิทธิภาพของชุดกิจกรรม 3 ขั้นตอนไว้ดังนี้

1. การทดลองแบบ 1:1 ทดลองกับนักเรียน 3 คน ที่มีความสามารถแตกต่างกัน คือ เก่ง ปานกลาง และอ่อน โดยมีวัตถุประสงค์เพื่อตรวจสอบการใช้งานและความสอดคล้องเหมาะสมในด้านต่างๆ อย่างละเอียดจากการสังเกตพฤติกรรมการใช้ของนักเรียน และนำมาแก้ไขข้อบกพร่องที่พบให้สมบูรณ์

2. การทดลองกลุ่มเล็ก ทดลองใช้กับนักเรียนตั้งแต่ 5-10 ที่มีความสามารถแตกต่างกันทั้ง เก่ง ปานกลาง และอ่อน เพื่อตรวจสอบความถูกต้องเหมาะสมของชุดกิจกรรมที่สร้างขึ้นหรือพัฒนาขึ้น และนำผลมาแก้ไขอีกครั้งหนึ่ง

3. การทดลองกลุ่มใหญ่ ทดลองกับนักเรียนตั้งแต่ 30 คนขึ้นไป เพื่อหาประสิทธิภาพและประสิทธิผล

จากการหาประสิทธิภาพของชุดกิจกรรมของนักการศึกษาที่กล่าวไว้ สรุปได้ว่าการหาประสิทธิภาพของชุดกิจกรรม หมายถึง คุณภาพของชุดกิจกรรมที่มีประสิทธิภาพเหมาะสมต่อการเรียนของผู้เรียน ซึ่งผู้วิจัยกำหนดประสิทธิภาพของชุดกิจกรรมการเขียนเรื่องการแจกลูกสะกดคำ E_1/E_2 ตั้งเกณฑ์ประสิทธิภาพของชุดกิจกรรมไว้ที่ระดับ 80/80

80 ตัวแรก หมายถึง คะแนนเฉลี่ยของนักเรียนทั้งหมดที่ได้จากการทำชุดกิจกรรมการเขียนเรื่องการแจกลูกสะกดคำ ระหว่างเรียนคิดเป็นร้อยละ 80

80 ตัวหลัง หมายถึง คะแนนเฉลี่ยของนักเรียนทั้งหมดที่ได้จากการทำแบบทดสอบหลังเรียนคิดเป็นร้อยละ 80

จากขั้นตอนการหาประสิทธิภาพของชุดกิจกรรม ผู้วิจัยนำขั้นตอนของสำนักงานคณะกรรมการการศึกษาขั้นพื้นฐาน มาประยุกต์ให้เหมาะสมอย่างดังนี้

1. แบบรายบุคคล 1:1 จำนวน 3 คน โดยเลือกจากผู้เรียนที่เรียนอยู่ชั้นประถมศึกษาปีที่ 1 ที่ไม่ใช่กลุ่มตัวอย่างเลือกแบบเจาะจง (purposive sampling) โดยเลือกนักเรียนเก่ง 1 คน ปานกลาง 1 คน และอ่อน 1 คน รวมทั้งหมด 3 คน เก็บรวบรวมข้อมูลต่างๆ เพื่อศึกษาความเหมาะสมของเนื้อหา ความยากง่ายของภาษาเพื่อนำไปปรับปรุงแก้ไข

2. แบบกลุ่มเล็ก 1:3 จำนวน 9 คน โดยใช้ชุดกิจกรรมที่ได้รับการปรับปรุงแก้ไขจากข้อที่ 1 แล้วนำมาทดลองใช้กับนักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 1 ที่ไม่ใช่กลุ่มตัวอย่าง ปฏิบัติกิจกรรมเป็นกลุ่ม เก่ง ปานกลาง และอ่อน กลุ่มละ 3 คนรวมทั้งหมด 9 คน เพื่อหาข้อบกพร่องของชุดกิจกรรม แล้วนำไปปรับปรุงแก้ไขอีกครั้ง เพื่อหาประสิทธิภาพของชุดกิจกรรมแล้วจึงนำไปทดสอบภาคสนามต่อไป

3. แบบภาคสนาม 1:10 จำนวน 30 คน โดยใช้ชุดกิจกรรมที่ได้รับการปรับปรุงแก้ไขจากข้อที่ 2 แล้วนำมาทดลองใช้กับนักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 1 ที่ไม่ใช่กลุ่มตัวอย่างโดยเลือกนักเรียนเก่ง ปานกลาง และอ่อน กลุ่มละ 10 คน เพื่อหาประสิทธิภาพให้ได้ตามเกณฑ์ที่กำหนดไว้ที่ระดับ 80/80

การกำหนดเกณฑ์ประสิทธิภาพ

ชัยยงค์ พรหมวงศ์ (2537, หน้า 494-495) กล่าวว่า เกณฑ์ประสิทธิภาพ หมายถึง ระดับประสิทธิภาพของชุดกิจกรรมที่จะช่วยให้ผู้เรียนเกิดการเรียนรู้ในระดับที่ผู้ผลิตชุดกิจกรรมพึงพอใจว่า หากชุดกิจกรรมมีประสิทธิภาพถึงระดับนั้นแล้ว ชุดกิจกรรมนั้นจะมีคุณค่าที่จะนำไปสอนนักเรียนและคุ้มค่าแก่การลงทุนผลิตออกมาเป็นจำนวนมาก การกำหนดเกณฑ์ประสิทธิภาพกระทำได้โดยการประเมินผลพฤติกรรมของผู้เรียน 2 ประเภท คือ พฤติกรรมต่อเนื่อง (กระบวนการ) และพฤติกรรมขั้นสุดท้าย (ผลลัพธ์) โดยกำหนดค่าประสิทธิภาพเป็น E_1 (ประสิทธิภาพของกระบวนการ) และ E_2 (ประสิทธิภาพของผลลัพธ์) ซึ่งคิดเป็นร้อยละของผลเฉลี่ยของคะแนนที่ได้ ดังนั้น E_1/E_2 คือ ประสิทธิภาพของกระบวนการ/ประสิทธิภาพของผลลัพธ์ เช่น 80/80 หมายความว่า เมื่อเรียนโดยใช้ชุดกิจกรรมแล้ว ผู้เรียนจะสามารถทำแบบฝึกหัดหรืองานได้ผลเฉลี่ยร้อยละ 80 และทำแบบทดสอบหลังเรียนได้ผลเฉลี่ยร้อยละ 80

ฉลองชัย สุรวัฒนบุรณ (2528, หน้า 215) ได้กำหนดเกณฑ์ประสิทธิภาพของชุดกิจกรรมไว้ 3 ระดับ ดังนี้

1. สูงกว่าเกณฑ์ เมื่อประสิทธิภาพของชุดกิจกรรมสูงกว่าเกณฑ์ที่ตั้งไว้มีค่าเกินกว่า 2.5 ขึ้นไป

2. เท่ากับเกณฑ์ เมื่อประสิทธิภาพของชุดกิจกรรมเท่ากับหรือสูงกว่าเกณฑ์ที่ตั้งไว้ไม่เกินกว่า 2.5 หรือต่ำกว่าเกณฑ์ไม่เกินกว่า 2.5

3. ต่ำกว่าเกณฑ์ เมื่อประสิทธิภาพของชุดกิจกรรมต่ำกว่าเกณฑ์ที่ตั้งไว้มีค่าเกินกว่า 2.5

จากการกำหนดเกณฑ์ประสิทธิภาพที่นักการศึกษากล่าวไว้ ผู้วิจัยได้กำหนดเกณฑ์ประสิทธิภาพของชัยยงค์ พรหมวงศ์ ซึ่งผู้วิจัยตั้งเกณฑ์ประสิทธิภาพของชุดกิจกรรมเรื่องการแจกลูกสะกดคำ E_1/E_2 ไว้ที่ระดับ 80/80

80 ตัวแรก หมายถึง คะแนนเฉลี่ยของนักเรียนทั้งหมดที่ได้จากการทำชุดกิจกรรมการเขียนเรื่องการแจกลูกสะกดคำ ระหว่างเรียนคิดเป็นร้อยละ 80

80 ตัวหลัง หมายถึง คะแนนเฉลี่ยของนักเรียนทั้งหมดที่ได้จากการทำแบบทดสอบหลังเรียนคิดเป็นร้อยละ 80

ความสามารถในการเขียนแจกลูกสะกดคำ

ความหมายของการเขียน

วิทยา คำรงค์เกียรติศักดิ์ (2531, หน้า 1) ได้กล่าวถึงความหมายการเขียนว่าเป็นสิ่งสำคัญและจำเป็นต่อชีวิต เพราะเป็นเครื่องมืออันสำคัญที่จะใช้บันทึกหรือถ่ายทอดเรื่องราวต่าง ๆ โดยใช้ตัวหนังสือและเครื่องหมายต่าง ๆ เป็นสัญลักษณ์

ณภัทร เทพพรธนะ (2541, หน้า 137) การเขียน คือ การถ่ายทอดความรู้สึก ความรู้ ความคิด ประสบการณ์ จินตนาการ และข่าวสาร โดยใช้ตัวหนังสือและเครื่องหมายต่าง ๆ เป็นสัญลักษณ์

สุปราณี คาราย และคนอื่นๆ (2542, หน้า 67) การเขียน หมายถึง การแสดงความแตกต่างในด้านความคิดอ่านของมนุษย์ด้วยการเขียนออกมาเป็นข้อความได้เนื้อหา มาจากความรู้อ่าน ประสบการณ์ ค่านิยม และทัศนคติของผู้เขียนเอง การเขียนมีลักษณะเฉพาะหรือท่วงทำนองเป็นเอกลักษณ์ของผู้เขียน

กาญจนา นาคสกุล (2545, หน้า 193) ได้อ้างถึงการเขียนภาษาไทยว่าเป็นระบบที่ใช้ตัวอักษรแทนเสียง 3 ประเภทคือ สระ พยัญชนะ และวรรณยุกต์ มาประกอบเป็นพยางค์และคำในการเขียนคำให้ถูกต้องจำเป็นต้องศึกษาเรื่องการใช้สระ พยัญชนะ และวรรณยุกต์

สุวัฒน์ วิวัฒนานนท์ (2551, หน้า 67) สรุปได้ว่า การเขียนเป็นวิธีการสื่อสารอย่างหนึ่งของมนุษย์ที่แสดงออกทางภาษาเป็นลายลักษณ์อักษร แสดงความรู้ ความคิด และความรู้สึที่มีอยู่ในใจให้ผู้อื่นได้รับรู้

จากนักการศึกษาที่ให้ความหมายของการเขียนไว้ พอสรุปได้ว่า การเขียน หมายถึง การถ่ายทอดความรู้ ความคิด และความรู้สึกต่าง ๆ เป็นตัวหนังสืออย่างมีจุดหมายเพื่อให้ผู้อ่านได้รับความรู้ ความคิด และความรู้สึกตามที่ผู้เขียนต้องการเป็นการสื่อสารด้วยการใช้ภาษาเพื่อการแสดงออกทางหนึ่ง

ความสำคัญของการเขียน

การเขียนมีความสำคัญต่อบุคคลทั้งด้านการสื่อสาร การถ่ายทอดความรู้สึนึกคิดและการพัฒนาสติปัญญา ดังนั้นการจัดกิจกรรมการสอนเขียนจึงมีจุดหมายหลายประการ

วรรณ โสมประยูร (2544, หน้า 141) ได้กล่าวถึงจุดหมายของการสอนเขียนไว้ดังนี้

1. เพื่อคัดลายมือให้ถูกต้องตามลักษณะตัวอักษรและคัดให้เป็นระเบียบ ชัดเจนและอ่านง่าย
2. เพื่อให้มีทักษะการเขียนตามควรแก่วัย
3. เพื่อให้มีการเขียนสะกดคำถูกต้องตามอักขรวิธี วรรคตอนถูกต้องและเขียนได้รวดเร็ว
4. เพื่อให้รู้จักเลือกภาษาเขียนที่ดี เหมาะสมกับบุคคลและโอกาส
5. เพื่อให้สามารถรวบรวมและลำดับความคิด แล้วจดบันทึก สรุป และย่อใจความเรื่องที่อ่านหรือฟังได้
6. เพื่อถ่ายทอดให้มีจินตนาการ ความคิดริเริ่มสร้างสรรค์และความรู้สึกนึกคิดเป็นเรื่องราวให้ผู้อื่นเข้าใจความหมายอย่างแจ่มแจ้งชัดเจน
7. เพื่อให้สังเกต จดจำ และเลือกเฟ้นถ้อยคำ สำนวนโวหารให้ถูกต้องตามหลักภาษาและสื่อความหมายได้ตรงตามที่ต้องการ

8. เพื่อให้มีทักษะประเภทต่าง ๆ และสามารถนำหลักการเขียนไปใช้ในชีวิตประจำวันได้

9. เพื่อเป็นการใช้เวลาว่างให้เป็นประโยชน์ด้วยการเขียน

10. เพื่อให้เห็นความสำคัญและคุณค่าของการเขียนว่ามีประโยชน์ต่อการประกอบอาชีพ การศึกษาหาความรู้ และอื่นๆ สำหรับใช้ในการดำรงชีวิตประจำวัน

สำนักงานคณะกรรมการการศึกษาขั้นพื้นฐาน (2548, หน้า 27-28) กล่าวถึงจุดมุ่งหมายในการสอนเขียนดังนี้

1. การเขียนเพื่อเล่าเรื่อง คือ การนำเหตุการณ์หรือเรื่องราวที่เป็นลำดับอยู่แล้วมาถ่ายทอดเป็นข้อเขียน สิ่งสำคัญสำหรับการเขียนเล่าเรื่องคือ จะต้องคำนึงถึงความถูกต้องตามความเป็นจริง และต้องเล่าเรื่องไปตามลำดับเหตุการณ์ที่เกิดขึ้น

2. การเขียนเพื่ออธิบาย คือ การเขียนเพื่อชี้แจง อธิบาย เช่น อธิบายวิธีใช้วิธีทำ ขั้นตอนการทำงาน มีวัตถุประสงค์ให้ผู้อ่านเกิดความเข้าใจและปฏิบัติตามได้ การเขียนเพื่ออธิบายต้องระมัดระวังเรื่องการใช้ภาษา ต้องใช้ภาษาที่สั้น กระชับ เข้าใจง่ายและเป็นไปตามลำดับขั้นตอน

3. การเขียนเพื่อแสดงความคิดเห็น เป็นการเขียนเพื่อวิเคราะห์ วิจารณ์ แนะนำ หรือแสดงความคิดเห็นเกี่ยวกับเรื่องใดเรื่องหนึ่ง อาจเป็นการแสดงความคิดเห็นอย่างเดียว หรืออาจมีข้อเสนอแนะบางประการด้วย โดยต้องคำนึงถึงพื้นฐานของข้อเท็จจริง อีกทั้งต้องมีหลักเกณฑ์และมีเหตุผล

4. การเขียนเพื่อสร้างจินตนาการ เป็นการเขียนที่ผู้เขียนมีจุดมุ่งหมายที่จะให้ผู้อ่านมีอารมณ์คล้อยตาม เกิดจินตนาการเห็นภาพตามที่ผู้เขียนต้องการ การใช้ถ้อยคำภาษาในงานเขียนลักษณะนี้ ต้องใช้ถ้อยคำภาษาที่ปราณีตงดงาม สามารถสื่ออารมณ์ ความรู้สึก ให้เกิดแก่ผู้อ่านได้ ซึ่งในบางครั้งก็ต้องใช้ถ้อยคำที่มีความหมายแฝง มีความหมายเชิงสัญลักษณ์ หรือมีความหมายเชิงเปรียบเทียบเพื่อช่วยสร้างจินตนาการให้เกิดต่อผู้อ่าน

5. การเขียนเพื่อโน้มน้าวใจ เป็นการเขียนที่ผู้เขียนมีจุดประสงค์ที่จะชักจูงโน้มน้าวใจให้ผู้อ่านยอมรับในสิ่งที่ผู้เขียนเสนอ งานเขียนประเภทนี้ต้องใช้ภาษาที่สั้นกระชับรัดกุม สะดุดตาสะดุดใจ ผู้อ่าน อาจเล่นคำ เล่นสำนวน เพื่อให้เกิดความคล้อยจอง ทำให้ผู้อ่านจดจำได้ในเวลาอันรวดเร็ว

6. การเขียนเพื่อล้อเลียนเสียดสี เป็นการเขียนที่ผู้เขียนมีจุดประสงค์ที่จะตำหนิสิ่งใดสิ่งหนึ่ง อาจเป็นบุคคล เหตุการณ์หรือสถานการณ์ แต่เป็นการด่าทออย่างนุ่มนวล ทำนองดีเพื่อก่อ การเขียนลักษณะนี้ต้องไม่มีลักษณะการกล่าวร้ายหรือมุ่งทำลาย การใช้ภาษาไทยในงานเขียนประเภทนี้ต้องสุภาพ นุ่มนวล อาจแทรกอารมณ์ขันทำนองยั่ว ล้อด้วยถ้อยคำหรือเรื่องราว

7. การเขียนเพื่อกิจธุระ คือ การเขียนที่ผู้เขียนมีจุดประสงค์อย่างใดอย่างหนึ่งการเขียนชนิดนี้จะมีรูปแบบการเขียนและลักษณะการใช้ภาษาที่แตกต่างกันไปตามประเภทของงานเขียน เช่น การเขียนหนังสือราชการ การเขียนจดหมายธุรกิจ การเขียนโทรเลข และการเขียนประกาศแจ้งความเป็นต้น

สุวัณณ์ วิวัฒนานนท์ (2551, หน้า 67) ได้กล่าวว่า การติดต่อสื่อสารเพื่อสื่อความหมาย มีหลายรูปแบบและวิธีการเขียนสื่อความ เป็นวิธีการที่ใช้เพื่อการสื่อสารมากที่สุด และการเขียนเป็นทักษะหลักอย่างหนึ่งใน 4 ทักษะของการใช้ภาษา คือ การฟัง การอ่าน การพูด และการเขียน การเขียนมี

จุดมุ่งหมายเพื่อการสื่อสารสร้างความเข้าใจ ถ่ายทอดความรู้และสติปัญญาของมนุษย์ การเขียนยังสื่อสารถึงความรู้สึกที่มีอยู่ในใจออกมาให้ผู้อื่นได้รับรู้ รับทราบ ด้วยวิธีการใช้สัญลักษณ์ ตัวอักษร นอกจากนั้นยังแสดงออกได้ถึงกระบวนการทางความคิดอีกด้วย การที่นักเรียนได้เขียนนั่นคือ การแสดงความรู้สึกนึกคิด ประสบการณ์ต่างๆที่มีอยู่หรือการได้เกิดการเรียนรู้ แสดงออกเป็นตัวอักษร ดังนั้นการได้อ่านผลงานการเขียนจึงเป็นการสื่อสารได้รับรู้ รับทราบถึงความรู้ ความคิด ความรู้สึก เจตคติต่างๆของผู้เขียนได้เป็นอย่างดี เพราะผู้เขียนนั้นจะมีจุดมุ่งหมายในการเขียนเพื่ออะไร

สำนักงานคณะกรรมการการศึกษาขั้นพื้นฐาน (2548, หน้า 24) ได้สรุปความสำคัญและประโยชน์ของการเขียนไว้ดังนี้

1. เป็นเครื่องแสดงออกของความรู้ ความคิด และความรู้สึกของมนุษย์
2. เป็นเครื่องมือสำคัญในการวัดความเจริญหรืออารยธรรมของมนุษย์ในแต่ละยุคแต่ละสมัย
3. เป็นการระบายอารมณ์อย่างหนึ่งในเรื่องที่ผู้เขียนเกิดความรู้สึกประทับใจหรือมีประสบการณ์
4. เป็นเครื่องถ่ายทอดมรดกวัฒนธรรม เช่น ถ่ายทอดสมัยหนึ่งไปสู่อีกสมัยหนึ่ง เป็นต้น
5. เป็นเครื่องมือพัฒนาสติปัญญาเนื่องจากการเรียนรู้ทุกอย่างต้องอาศัยการเขียนเป็นเครื่องมือสำหรับบันทึกสิ่งที่ได้ฟังและได้อ่านและนำไปสู่การพัฒนาสืบไป
6. เป็นการสนองความต้องการของมนุษย์ตามจุดประสงค์ที่แต่ละคนปรารถนา เช่น เพื่อต้องการทำให้รู้เรื่องราว ทำให้รัก ทำให้โกรธและสร้างหรือทำลายความสัมพันธ์ของคนในชาติ
7. เป็นการแสดงออกซึ่งภูมิปัญญาของผู้เขียน
8. เป็นอาชีพอย่างหนึ่ง
9. เป็นการพัฒนาความสามารถและบุคลิกภาพ ทำให้บุคคลมีความเชื่อมั่นในตัวเองในการแสดงความรู้สึกและแนวคิด
10. เป็นการพัฒนาความคิดสร้างสรรค์ และใช้เวลาว่างให้เป็นประโยชน์ต่อตนเองและสังคม

ลักษณะผู้เขียน

ผู้เขียนนับเป็นองค์ประกอบที่สำคัญ โดยเฉพาะอย่างยิ่ง ความคิดของผู้เขียนเป็นจุดกำเนิดที่ทำให้เกิดการเขียนขึ้น ดังนั้นจึงกล่าวถึงลักษณะของผู้เขียนได้ดังนี้

1. มีความคิดริเริ่ม สร้างสรรค์ และจินตนาการ
2. มีความรอบรู้เพราะความรู้เปรียบเสมือนวัตถุดิบ
3. เลือกเนื้อหาและใช้ภาษาได้ถูกต้อง และเหมาะสมตามหลักการใช้ภาษา
4. หลีกเลี่ยงการแสดงความคิดเห็นที่จะทำให้ผู้อื่นหรือตัวเองเดือดร้อน
5. ลักษณะท่าทาง ผู้เขียนนอกจากมีความคิด ความรู้ และความสามารถบุคลิกลักษณะท่าทางในการนั่ง การวางมือ การจับปากกาควินสอผู้เขียนต้องเข้าใจและปฏิบัติให้ถูกต้องเพื่อสุขภาพของผู้เขียนเอง

6. ลายมือของผู้เขียนเขียนให้ถูกต้อง เป็นระเบียบ สะอาดและชัดเจน

7. จรรยาบรรณผู้เขียน หมายถึง มารยาท เช่น การให้เกียรตินักเขียนโดยลงชื่อเจ้าของผลงานที่เราลอกหรือเอาแนวคิดของเขามาทุกครั้ง

จากนักการศึกษาที่ให้ความหมายของความสำเร็จการเขียนไว้ พอสรุปได้ว่า การเขียนต้องมีทักษะในการเขียนที่เหมาะสมกับวัย เขียนสะกดคำได้ถูกต้องตามอักขรวิธี รู้จักการใช้ภาษาเขียน ถ่ายทอดความรู้สึกนึกคิดเป็นเรื่องราวตามจินตนาการ สามารถนำความคิดของการเขียนไปใช้ในชีวิตประจำวันได้ดี

องค์ประกอบของการเขียน

การเขียนเป็นการสื่อสารที่มีองค์ประกอบ 4 ประการ ดังที่เสริมศรี หอทิมาวกุล (2526, หน้า 476) และวรรณิ์ โสมประยูร (2544, หน้า 142-144) ได้กล่าวไว้ในทำนองเดียวกันดังนี้

1. ผู้เขียน ลักษณะของผู้เขียนจะประกอบไปด้วย ความคิดสร้างสรรค์ จินตนาการความรู้ความสามารถในการเลือกเนื้อหาและใช้ภาษา การแสดงความคิด ลักษณะท่าทางในการเขียน ลายมือของผู้เขียนและจรรยาบรรณผู้เขียน

2. ภาษา ภาษาไทยมีการจำแนกคำสำหรับใช้ในกาลเทศะที่แตกต่างกัน บุคคลที่ต่างฐานะกันจะใช้คำเหมือนกันย่อมไม่เหมาะสม เพราะคำๆ เดียวจะใช้กับบุคคลทุกฐานะ โอกาสและทุกสถานที่ ย่อมไม่ถูกต้องตามหลักภาษาไทย แต่โดยทั่วไปได้จำแนกภาษาไทยเป็น 3 ระดับ คือ

2.1 ภาษาปาก ส่วนใหญ่เป็นภาษาพูดที่ใช้มากกว่าเขียน เช่น ภาษาถิ่น ภาษาสแลง ภาษาที่ใช้ในโรงเรียนหรือใช้ซื้อขายในตลาด เมื่อกล่าวถึงภาษาปากที่ใช้เขียนจึงหมายถึง การเขียนที่ใช้สำนวนพูดกับบุคคลที่สนิทคุ้นเคยกัน

2.2 ภาษากึ่งแบบแผน เป็นทั้งภาษาพูดและภาษาเขียน ไม่เป็นพิธีรีตรอง

2.3 ภาษาแบบแผน เป็นภาษาที่มีความมุ่งหมาย แบบแผนและหลักเกณฑ์สำหรับเขียนเฉพาะเรื่อง ภาษาแบบแผนแบ่งได้เป็น 2 แบบ คือ ข้อเขียนเพื่อพูด และเขียนเพื่อให้อ่าน

3. เครื่องมือทำให้เกิดการสื่อสาร หมายถึง เครื่องมือที่ผู้เขียนใช้ ได้แก่ ตัวอักษร และเครื่องเขียน

4. ผู้อ่าน การเขียนมีความมุ่งหมายที่แท้จริง คือ เขียนเพื่อให้ผู้อื่นอ่าน ดังนั้นผู้เขียนจำเป็นต้องเลือกเนื้อหา วิธีเขียน รูปแบบการเขียน และต้องรู้จักใช้ภาษาให้แตกต่างกันตามลักษณะความสนใจและความต้องการของผู้อ่าน

สุวัฒน์ วิวัฒนานนท์ (2551, หน้า 72) ได้กล่าวถึงองค์ประกอบของการเขียนดังนี้

1. เนื้อหา (content) ได้แก่ เนื้อหาสาระที่ใช้ในการเขียน

2. การวางรูปแบบ (form) ได้แก่ การจัดลำดับเนื้อหา

3. ไวยากรณ์ (grammar) ได้แก่ การจัดโครงสร้างไวยากรณ์ที่ถูกต้อง

4. สลีลา (style) ได้แก่ การเลือกโครงสร้าง การเลือกคำและสำนวนต่างๆ ของภาษาที่ใช้ในการเขียน เช่น การใช้เครื่องหมายเฉพาะ หรือเพื่อให้เกิดอรรถรส

5. กลไกการเขียน (maechanics) ได้แก่ การใช้สัญลักษณ์ต่างๆ ของภาษาที่ใช้ในการเขียน เช่น การใช้เครื่องหมายวรรคตอนถูกต้องตามเกณฑ์ของภาษานั้นๆ

สำนักงานคณะกรรมการการศึกษาขั้นพื้นฐาน (2548, หน้า 24-25) ได้สรุปองค์ประกอบของการเขียนที่ดีไว้ 8 ประการดังนี้

1. ความชัดเจน ในการใช้ถ้อยคำจะช่วยสื่อสารความหมายระหว่างผู้เขียนกับผู้อ่านได้ตรงกัน ความชัดเจน ได้แก่ การใช้คำที่รู้จักกันดีอยู่แล้ว การใช้ถ้อยคำที่เป็นสื่อสร้างความเข้าใจได้ การใช้คำที่ทำให้ผู้อ่านนึกเห็นภาพและเข้าใจได้ชัดเจน การใช้คำที่หมดจด คือ การใช้คำที่มีความสมบูรณ์ไม่ละคำใดคำหนึ่งไว้

2. ความเรียบง่าย การใช้คำธรรมดาที่เข้าใจง่าย แต่มีผลกระทบต่อความรู้สึกของผู้อ่าน การใช้ภาษาที่เรียบง่ายนั้น ควรหลีกเลี่ยงการใช้คำฟุ่มเฟือยหรืออ้อมค้อม คำปฏิเสธซ้อนปฏิเสธ

3. ความกระชับ การใช้คำน้อยคำ แต่ให้ความหมายชัดเจนและมีน้ำหนัก

4. ความประทับใจ เกิดจากที่ผู้เขียนใช้ถ้อยคำเร้าความรู้สึกของผู้อ่าน ถ้อยคำที่ว่านี้อาจเกิดจากการเน้นซ้ำ การเรียงลำดับคำในประโยคหรืออาจใช้คำที่ขัดแย้งกันในประโยคหรืออาจใช้คำที่ทำให้เกิดภาพก็ได้

5. ความไพเราะ การเลือกใช้คำที่มีเสียงราบรื่น ไพเราะหู ความราบรื่นของถ้อยคำ ทำให้งานเขียนมีความไพเราะ

6. สลีลา ความราบรื่นของถ้อยคำ ผู้เขียนที่มีความสามารถในการเขียน จะรู้จักเลือกสรรคำมาใช้ผูกประโยคให้อ่านออกเสียงแล้วฟังไพเราะ

7. การสร้างภาพ การเขียนที่ทำให้ผู้อ่านมองเห็นภาพ การเขียนเพื่อสร้างภาพนั้น จะต้องใช้ถ้อยคำที่ให้ความรู้สึกและมีอารมณ์

8. โครงสร้างของประโยคมีส่วนสำคัญ คือ การลำดับที่ของวลี อนุประโยคกฎแห่งความใกล้ชิด ได้แก่ สิ่งที่เกี่ยวข้องกันพาดพิงถึงกันต้องอยู่ใกล้ชิดกัน ส่วนขยายต้องอยู่ใกล้ชิดกับคำที่ถูกขยาย กฎแห่งความก่อนหลังการเน้นประโยคโดยเน้นที่ลำดับความก่อนหลัง ที่สำคัญที่สุดคือจะเน้นตอนปลายเพื่อความหนักแน่น ประโยคกระชับและประโยคหลวม ประโยคกระชับคือ งานเขียนที่เอาข้อความสำคัญไปไว้ประโยคหลังสุด ให้ประโยคต้นเป็นประโยคที่ชักนำ ความสนใจและก่อให้เกิดความสงสัย ประโยคหลวม คือ ประโยคที่พูดใจความสำคัญจบเสียก่อน ต่อไปกล่าวบทความ ประโยคเช่นนี้ไม่น่าฟัง เอกภาพของประโยคจะต้องมีความคิดสำคัญเพียงความเดียว ถ้ามีอนุประโยคหลายประโยคประกอบอยู่ อนุประโยคเหล่านี้จะต้องมีความเกี่ยวเนื่องกับใจความสำคัญ

จากองค์ประกอบของการเขียนที่นักการศึกษากล่าวไว้ พอได้ว่า การเขียนประกอบด้วยผู้เขียน ภาษาที่ใช้เขียนถูกต้องตามหลักไวยากรณ์ ความชัดเจนในการใช้คำ การจัดลำดับเนื้อหา ความไพเราะ กระชับเข้าใจง่าย เป็นเครื่องมือทำให้เกิดการสื่อสารทำให้ผู้อ่านสนใจ

ประเภทของการเขียน

ทักษะการเขียนเป็นทักษะการสื่อความหมาย โดยใช้ตัวหนังสือหรือสัญลักษณ์เป็นสื่อถ่ายทอดความรู้ ความคิดและประสบการณ์ การเขียนจึงไม่ใช่เป็นเพียงทักษะหนึ่งที่มีประโยชน์ในชีวิตเท่านั้น แต่เป็นแหล่งของความพึงพอใจส่วนตัวของผู้อ่านและผู้เขียนอีกด้วย อีกทั้งยังเป็นกระบวนการที่จะพัฒนาความสามารถด้านความคิดเห็นของผู้เขียนอีกด้วย

วรรณ โสมประยูร (2544, หน้า 139) ได้แบ่งประเภทของการเขียนตามลักษณะของจุดมุ่งหมาย ดังนี้

1. การเขียนเพื่อแสดงความถูกต้อง
2. การเขียนเพื่อเล่าประสบการณ์
3. การเขียนเพื่อบรรยายสิ่งที่พบเห็น
4. การเขียนเพื่อประโยชน์ในการติดต่อสื่อสาร
5. การเขียนเพื่อบันทึกสิ่งที่ต้องการจำ
6. การเขียนเพื่อรายงานผลการปฏิบัติงานและอื่น ๆ
7. การเขียนเพื่อประกาศเชิญชวนและโฆษณา
8. การเขียนบัตรเชิญและบัตรอวยพร

สรุปได้ว่า การเขียนมีหลายประเภทแบ่งตามจุดมุ่งหมายของการเขียนว่า ต้องการจะสื่ออะไรให้ผู้อ่านรับรู้ได้แก่ การเขียนแสดงความต้องการ เขียนเพื่อเล่าเหตุการณ์ ถ่ายทอดประสบการณ์ เป็นต้น

ความสามารถในการเขียน

สุวัฒน์ วิวัฒนานนท์ (2551, หน้า 72) ได้กล่าวว่า ความสามารถในการเขียนของนักเรียนมีรายละเอียดดังนี้

1. เขียนตัวหนังสือได้ชัดเจน สวยงาม น่าอ่าน มีความเป็นระเบียบและรวดเร็ว
2. เขียนตัวหนังสือได้ถูกต้องตามอักขรวิธี
3. เลือกคำได้ถูกต้องเหมาะสมกับเนื้อความและความนิยม
4. ถ่ายทอดความรู้สึกนึกคิดออกมาเป็นภาษาที่กะทัดรัด
5. สามารถแก้สำนวนภาษาที่ไม่ถูกต้องให้ถูกต้อง ตามหลักเกณฑ์ของภาษาได้
6. เขียนเล่าเรื่องต่างๆ ตามที่ต้องการได้
7. เขียนตอบคำถามได้ตรงประเด็น
8. เขียนเรื่องโดยใช้ถ้อยคำชักจูงโน้มน้าวจิตใจ
9. ใช้เครื่องหมายวรรคตอนได้อย่างถูกต้อง
10. เขียนได้ถูกต้องตามแผนการเขียนทุกประการ

สรุปความสามารถในการเขียนได้ว่า ความสามารถในการเขียนเป็นการฝึกปฏิบัติกิจกรรมต่างๆ ในการฟัง การพูด การอ่าน โดยคำนึงถึงองค์ประกอบของการเขียน โดยใช้ภาษาให้ถูกต้องตามอักขรวิธี ความเหมาะสม การถ่ายทอดความรู้สึกนึกคิด การเขียนเล่าเรื่อง ให้ผู้อ่านเข้าใจได้

ความหมายของการแจกลูกสะกดคำ

การแจกลูกและสะกดคำเป็นกระบวนการขั้นพื้นฐานของการนำพยัญชนะต้น สระ และตัวสะกดมาประสมกัน ในภาษาไทยการแจกลูกและการสะกดคำบางครั้งเรียกรวมกันว่า การแจกลูกสะกดคำ เพราะในการสอนแจกลูกคำจะดำเนินไปด้วยกันอย่างกลมกลืนเพื่อให้นักเรียนได้หลักเกณฑ์ทางภาษาทั้งการอ่านและการเขียน (กระทรวงศึกษาธิการ, 2553, หน้า 13) ผู้วิจัยใช้ คำว่า การแจกลูกสะกดคำ

การแจกลูกคำ

ศิริรัตน์ วรพงษ์ไพบุลย์ (2553.) ได้ให้ความหมายการแจกลูกคำ ไว้ว่า การแจกลูก หมายถึง การเทียบเสียงเริ่มต้นจากการสอนให้จำและออกเสียงคำ แล้วนำรูปคำซึ่งเปรียบเสมือนแม่มากระจายหรือแจกลูก โดยการเปลี่ยนสระ หรือเปลี่ยนพยัญชนะต้น หรือเปลี่ยนพยัญชนะท้าย (ตัวสะกด) มีวิธีการดังนี้

1. ยึดพยัญชนะต้นเป็นหลัก แจกลูกโดยเปลี่ยนรูปสระ เช่น กะ กา กิ กึ กี่ กุ ภู
2. ยึดสระเป็นหลัก แจกลูกโดยเปลี่ยนพยัญชนะต้น เช่น กา ขา คาง งา ตา นา ทา
3. ยึดสระและตัวสะกดเป็นหลัก แจกลูกโดยเปลี่ยนพยัญชนะต้น เช่น กาง ขาง คาง งาง ตาง นาง ทาง วาง
4. ยึดพยัญชนะต้นและสระเป็นหลัก แจกลูกโดยเปลี่ยนตัวสะกด เช่น คาง คาน คาย คาว คาก คาค คาบ

มานพ สอนศิริ, สิริพัชร เจษฎาวิโรจน์ และเนลา อรุณรัตน์ (2551, หน้า 21) ได้ให้ความหมายการแจกลูกคำ คือ เป็นการนำพยัญชนะมาประสมกับสระมี 2 ลักษณะ ดังนี้

1. การแจกลูกคำแบบตรงพยัญชนะ เป็นการใช้พยัญชนะตัวใดตัวหนึ่งเป็นหลักแล้วเปลี่ยนสระ เช่น ก เป็นพยัญชนะ กา กิ กือ ภู เก โก
2. การแจกลูกคำแบบตรงสระ เป็นการใช้สระตัวใดตัวหนึ่งเป็นหลักแล้วเปลี่ยนพยัญชนะ เช่น กา ขา ตา นา ปา

กระทรวงศึกษาธิการ (2553, หน้า 13-16) ได้ให้ความหมายการแจกลูกคำ ความหมายมี 2 นัย ดังนี้

นัยแรก หมายถึง การแจกลูกคำในมาตราตัวสะกดแม่ ก กา กง กน กม เกย เกอว กก กค และกบ การแจกลูกจะเริ่มจากการจำและออกเสียงพยัญชนะและสระให้ได้ก่อน จากนั้นจะเริ่มแจกลูกในมาตราแม่ ก กา (ไม่มีเสียงสะกด) ซึ่งเป็นการสะกดคำไปที่ละคำไล่ไปตามลำดับของสระ เรียกว่า แจกลูก แล้วจึงอ่านโดยไม่สะกดคำ

นัยที่สอง หมายถึง การเทียบเสียง เป็นการแจกลูกคำวิธีหนึ่ง เมื่ออ่านคำได้แล้วให้นำรูปคำมาแจกลูกโดยการเปลี่ยนพยัญชนะต้นหรือพยัญชนะท้าย เช่น บ้าน วิธีการเทียบเสียง เมื่อเปลี่ยนพยัญชนะต้น จะได้คำว่า บ้าน บ้าน บ้าน เป็นต้น

วิธีการเทียบเสียง วิธีนี้มีหลักการ คือ

1. อ่านสระเสียงยาวก่อนสระเสียงสั้น
2. เปลี่ยนพยัญชนะต้นและพยัญชนะท้าย
3. นำคำที่อ่านมาจัดทำแผนภูมิ

เปลี่ยนพยัญชนะต้น เช่น

กา ตา นา มา

คู ปู ภู หู

เปลี่ยนพยัญชนะท้าย เช่น

คาน คาย คาง คาว

วาง วาง วาง วาง

จากความหมายของการแจกลูกคำที่นักภาษาศาสตร์กล่าวไว้ พอสรุปได้ว่า การแจกลูกคำ หมายถึง การประสมคำซึ่งประกอบด้วยพยัญชนะ สระ และตัวสะกด โดยใช้พยัญชนะต้นเป็นหลักหรือใช้สระเป็นหลัก หรือใช้สระและตัวสะกดเป็นหลัก

การสะกดคำ

วรรณ โสมประยูร (2544, หน้า 156-157) กล่าวว่า การสะกดคำเป็นพื้นฐานที่จำเป็นของการเขียนอย่างหนึ่ง เพราะเด็กต้องรู้จักสะกดคำได้ถูกต้องก่อน จึงสามารถเขียนประโยคและเรื่องราวได้ ถ้าเด็กเขียนสะกดคำไม่ได้ เด็กจะไม่สามารถเข้าใจเรื่องจากผู้อื่นและแสดงให้ผู้อื่นเข้าใจความคิดของตนเองไม่ได้ กล่าวคือ สื่อสารกันไม่ได้นั่นเอง ดังนั้นการเขียนสะกดคำให้ถูกต้องนับว่าเป็นสิ่งสำคัญมากในการเขียน เด็กควรเขียนสะกดคำให้ถูกต้องเสียแต่เริ่มเขียนคำ เพื่อช่วยให้เด็กรู้จักคำต่าง ๆ ที่จำเป็นในชีวิตประจำวันและช่วยให้เด็กใช้คำต่าง ๆ ได้ถูกต้องและกว้างขวาง แต่การสอนสะกดคำจะได้ผลดีต่อเมื่อครูเอาวิธีสอนเป็นคำและประโยคมาเป็นบันไดขั้นต้นเสียก่อนแล้วจึงสอนแจกลูกและผันอักษร เพราะสอนคำให้เด็กผันอักษรจะทำให้เด็กได้ฟังเสียงคำและได้แปลงเสียงคำ พร้อมกับเห็นภาพตัวอักษรที่คู่กับเสียงนั้น การสอนแจกลูกและผันอักษรจึงเป็นวิธีพัฒนาทักษะการเขียนสะกดคำได้ผลดี เนื่องจากการเขียนสะกดคำมีความสำคัญดังกล่าว ครูจึงจำเป็นต้องรู้จักการเขียนสะกดคำเพื่อเป็นแนวทางในการจัดกิจกรรมให้นักเรียนเขียนสะกดคำเป็นคำและเป็นประโยค สำหรับเรื่องการเขียนสะกดคำนี้ปรากฏทั่วไปว่ามีคำที่เขียนยากตั้งแต่ชั้นประถมศึกษาปีที่ 1 ถึงชั้นประถมศึกษาปีที่ 4 ซึ่งสอดคล้องกันตลอดทั้ง 4 ระดับชั้น มีดังต่อไปนี้

1. คำที่มีหลายพยางค์ เช่น สนุกสนาน ประเพณี พฤษภัตติ ตะลึงพริ้งพริ้ว
 2. คำที่ประและไม่ประวิสรรชนีย์ เช่น สะอาด สะดวก สบาย พระเนิน ทะมื่น ประณีต รหัสกิจจะลักษณะ ชะมักเขม้น กะโผล่กะเผลก
 3. คำที่มีรูปวรรณยุกต์ไม่ตรงกับการอ่านออกเสียง เช่น เหล้า ทุ่ง ลอกแลก เลินเล่อ เย็นย่อ
 4. คำที่ใช้สระ ไอ, ไอ, อัย, อำ เช่น จาระไน เหวื่อไหลไคลย้อย อัยการ รัตนดริย
 5. คำที่มีสระผสม เช่น เลี้ยง เตี้ยว เพื่อนเหมือน
 6. คำที่มีเครื่องหมายทัณฑฆาตกำกับ เช่น ประโยชน์ สัตว์ เสาร์ พิสูจน์ ปราชญ์ มหันต์ พิพิธภัณฑ์ บัลลังก์ กุมภาพันธุ์
 7. คำพ้องเสียง เช่น หน้า-น้า โจทย์-โจทก์ แส-แซ่ กัณฑ์-กรรม ชัน-ขรรค์
 8. คำลดรูปหรือเปลี่ยนรูปสระเมื่อมีตัวสะกด เช่น ขวน พบ พิศดาร อันธพาล
 9. คำที่มีตัวสะกดไม่ตรงมาตรา เช่น รูป โรค โทษ อภัยคัย อารายนา อุปสรรค
 10. คำที่มีอักษรนำ เช่น ขนม ตลาด ถนน ขมุขมิบ เขย่อน แฉล้ม ถมึงถึง
 11. คำที่มี ห นำ และ อ นำ เช่น หย่า หลาย แหลม อย่า อยู่ อวยาก
 12. การใช้ ร ล ว ควบกล้ำ เช่น กล้วย มะพร้าว กลับ กวาด ความ ตรากตรำ พลัดพราก
- ขลุกลัก เกลี่ยกล่อม สรวล
13. คำที่ใช้ ร (ร หัน) เช่น บรรทัด รูปพรรณ อุปสรรค สรรพคุณ จารกรรม
 14. คำที่มีความหมายเป็นนามธรรม เช่น ความสุข ความซื่อสัตย์ เวทมนตร์ ไสยศาสตร์

15. คำราชาศัพท์ เช่น เชษฐา เถลิงพระชนมพรรษา พระบรมราชานุญาต
16. คำศัพท์ที่ใช้ในบทประพันธ์ประเภทร้อยกรอง เช่น บทมอลย์ จันทาล อาธรรม
17. คำที่มาจากภาษาอังกฤษ เช่น ไนลอน เต็นท์ แท็งก์ เซ็ต फिल्म แอลกอฮอล์
18. คำพิเศษและคำที่มีกฎยกเว้น เช่น ซาติ จริง สัปดาห์ สังเกต ศิระะ โอกาส

กระทรวงศึกษาธิการ (2553, หน้า 14-16) กล่าวว่า การสะกดคำ หมายถึง การอ่านโดยนำเสียงพยัญชนะต้น สระ วรรณยุกต์ และตัวสะกดมาประสมเป็นคำ

วิธีการสะกดคำมีหลายวิธี ถ้าสะกดคำเพื่ออ่านจะสะกดคำตามเสียง ถ้าสะกดคำเพื่อเขียนจะสะกดตามรูป และการสะกดคำจะสะกดเฉพาะคำที่เป็นคำไทยและตัวสะกดตรงตามรูป

1. วิธีการสะกดคำตามรูปคำ

กา สะกดว่า กอ – อา – กา

คาง สะกดว่า คอ – อา – งอ – คาง

บ้าน สะกดว่า บอ – อา – นอ – บาน – ไมโท – บ้าน

2. วิธีการสะกดคำโดยสะกดแม่ ก กา ก่อน แล้วจึงสะกดมาตราตัวสะกด

ทาง สะกดว่า ทอ – อา – ทา – ทา – งอ – ทาง

ร้าน สะกดว่า รอ – อา – รา – รา – นอ – ราน – ราน – ไมโท – ร้าน

3. วิธีสะกดคำที่มีตัวสะกดไม่ตรงมาตราตัวสะกด คำที่สะกดไม่ตรงตามมาตรา ตัวสะกดจะเป็นคำที่มาจากภาษาต่างประเทศ เช่น คำที่มาจากภาษาบาลี ภาษาสันสกฤต ภาษาเขมร ภาษาอังกฤษ เป็นต้น วิธีการสอนอ่านและเขียนมีวิธีการดังนี้

3.1 ดูรูปคำ และอ่านออกเสียงให้ถูกคำ

3.2 จำรูปคำ และรู้ความหมายของคำ

3.3 รู้หลักการสะกดคำ เช่น

แม่ กง ไช้ สะกด

แม่ กน ไช้ ร ล พ ญ ณ สะกด

แม่ กบ ไช้ บ ภ พ ฟ สะกด

คำที่สะกดไม่ตรงตามมาตราจะไม่สะกดคำแต่ใช้หลักการสังเกตรูปคำ และรู้หลักการสะกดคำ เช่น คำว่า เหตุ ออกเสียงตัวสะกดในแม่ กด

4. วิธีการสะกดคำควบกล้ำ มีวิธีการสะกดคำ 2 วิธี คือ

4.1 การสะกดคำเพื่ออ่าน จะมุ่งที่เสียงของคำด้วยการอ่านอักษรควบก่อน แล้วจึงสะกดคำ เช่น

กราบ สะกดว่า กรอ – อา – บอ – กราบ

ครอง สะกดว่า ครอ – ออ – งอ – ครอง

4.2 การสะกดคำแบบเรียงพยัญชนะต้น วิธีนี้ใช้ในการสะกดคำเพื่อเขียน เช่น

กรอง สะกดว่า กอ – รอ – ออ – งอ – กรอง

ปลาย สะกดว่า ปอ – ลอ – อา – ยอ – ปลาย

5. วิธีการสะกดคำอักษรนำ มีวิธีการสะกดดังนี้

5.1 ห นำ ย ร ลว ให้ออกเสียงพยัญชนะนำก่อน หน ออกเสียง หนอ หย ออกเสียง หยอ เป็นต้น แล้วจึงสะกดคำ เช่น หยา สะกดว่า หยอ - อา - หยา หนุ สะกดว่า หนอ - อุ - หนุ ให้เห็นว่า อักษรตัวแรก มีอิทธิพลต่ออักษรตัวที่สอง ส่วนสะกดคำเพื่่อมุ่งเขียนสะกดคำให้ถูกต้องอาจสะกดแบบเรียงพยัญชนะ เช่น หนุ สะกดว่า หอ - นอ - อุ - หนุ

5.2 อ นำย ให้ออกเสียง อย เป็น ย แล้วสะกดคำ อย่า สะกดว่า ออ - ยอ - อา - ยา - ยา - เอก - อย่า (ออกเสียง อย่า เพราะอิทธิพลของเสียง อ ที่เป็นอักษรนำ) หรือ ออ - ยอ - อา - ยา - ไมเอก - อย่า หรือจำรูปคำทั้ง 4 คำ ได้แก่ อย่า อยู่อย่าง อยาก

5.3 การสะกดคำที่อักษรสูงนำอักษรต่ำเดี่ยว หรืออักษรกลางนำอักษรต่ำเดี่ยว เช่น สง_สน_สม_ผล_กล_ถง_ตล_ เป็นต้น ให้ออกเสียงนำก่อน เช่น แล้วจึงสะกดคำเพื่่อออกเสียงให้ถูกต้อง เช่น เสมอ สะกดว่า สะหมอ-เออ-สะ-เหมอ สนอง สะกดว่า สะหนอ-ออ-งอ-สะหนอง หรือจะสะกดคำแบบเรียงตัวพยัญชนะ เพื่่อมุ่งเขียนคำให้ถูกต้อง เช่น เสมอ สะกดว่า ส-หมอ-เออ-สะเหมอ สนอง สะกดว่า สอ-นอ-ออ-งอ-สะหนอง

6. วิธีการสะกดคำที่สระเปลี่ยนรูปและลดรูป มีสระบางสระเมื่อมีตัวสะกดจะเปลี่ยนรูปคำ เช่น

สระโอะ มีตัวสะกด จะลดรูป

ลด สะกดว่า ลอ-โอะ-คอ-ลด

สระอะ มีตัวสะกด จะเปลี่ยนรูปเป็นไม้หันอากาศ

วัน สะกดว่า วอ-อะ-นอ-วัน

สระเอะ มีตัวสะกด จะเปลี่ยนรูปโดยไขไม้ไค้คู่

เปิด สะกดว่า ปอ-เอะ-คอ-เปิด

สระเออ มีตัวสะกด จะเปลี่ยนรูป

เดิน สะกดว่า คอ-เออ-นอ-เดิน

สระแอะ มีตัวสะกด จะเปลี่ยนรูป

แข็ง สะกดว่า ขอ-แอะ-งอ-แข็ง

สระอัว มีตัวสะกด จะเปลี่ยนรูป

ลวด สะกดว่า ลอ-อัว-คอ-ลวด

7. วิธีสะกดคำที่มีตัวการันต์ การสะกดคำที่มีตัวการันต์จะให้อ่านเป็นคำเป็นคำ แล้วสังเกตรูปคำและรู้กฎเกณฑ์ตามหลักภาษาว่าคำที่มีตัวการันต์ พยัญชนะที่มีการันต์กำกับจะไม่ออกเสียง

จากความหมายของการสะกดคำที่นักการศึกษากล่าวไว้ พอสรุปได้ว่า การสะกดคำ หมายถึง การนำพยัญชนะ สระ และตัวสะกด มาประสมเป็นคำที่มีความหมาย

จากความหมายของการแจกลูกสะกดคำ พอสรุปได้ว่า การประสมคำซึ่งประกอบด้วย พยัญชนะ สระ และตัวสะกด โดยใช้พยัญชนะต้นเป็นหลัก หรือใช้สระเป็นหลัก หรือใช้สระและตัวสะกดเป็นหลัก ต้องเป็นคำที่มีความหมาย

จากความสามารถในการเขียนแจกลูกสะกดคำที่นักการศึกษากล่าวไว้ สรุปได้ว่าเป็นความสามารถในการเขียนของนักเรียนในการเขียนพยัญชนะ สระ วรรณยุกต์ และตัวสะกดได้ถูกต้องตามหลักเกณฑ์ของหลักภาษาไทย ซึ่งวัดความสามารถในการเขียนแจกลูกสะกดคำได้จากคะแนนของการทำแบบทดสอบ เป็นแบบทดสอบให้นักเรียนเขียนตอบที่ผู้วิจัยสร้างขึ้น

ความสำคัญการเขียนแจกลูกสะกดคำ

การเขียนแจกลูกสะกดคำเป็นพื้นฐานที่สำคัญที่สุดในการใช้ภาษาเขียนการจัดประสบการณ์ทางภาษาให้นักเรียนได้รับการฝึกฝนอย่างเพียงพอและสม่ำเสมอ จะช่วยให้สามารถเขียนสะกดคำได้อย่างถูกต้อง และนำไปใช้ได้อย่างกว้างขวาง เพื่อพัฒนาไปสู่การเขียนเป็นประโยค และเรื่องราวได้อย่างมีประสิทธิภาพ

ประภาศรี สีหอำไพ, และคนอื่นๆ (2537, หน้า 221) ได้ให้ความสำคัญในการเขียนสะกดคำว่าในการเขียนหนังสือ ตัวสะกดเป็นสิ่งสำคัญที่สุด ถ้าสะกดผิด ความหมายของคำจะเปลี่ยนไป ผู้อ่านจะเข้าใจความหมายต่างจากที่ผู้เขียนต้องการ หรือไม่เข้าใจความหมายเลย ให้สื่อความหมายกันไม่ได้

ลูเนเบิร์ก (Lunenburg, 1959, p. 179) กล่าวถึงการเขียนสะกดคำไว้ว่า การสะกดคำจัดว่าเป็นส่วนหนึ่งในรายละเอียดที่มีบทบาทในชีวิตประจำวัน การสะกดคำผิดทำให้ลดประสิทธิภาพของการเขียนลง

จากความสำคัญการเขียนแจกลูกสะกดคำที่นักการศึกษากล่าวไว้ พอสรุปได้ว่า การเขียนแจกลูกสะกดคำมีความสำคัญมาก ถ้านักเรียนเขียนแจกลูกสะกดคำผิด จะมีผลทำให้ อ่านไม่ได้ และเขียนคำไม่ถูกต้อง นักเรียนต้องฝึกเขียนแจกลูกสะกดคำให้ถูกต้องซึ่งจะนำไปใช้ประโยชน์ในชีวิตประจำวันได้ดี

แนวคิดการจัดการเรียนการสอนเกี่ยวกับการแจกลูกสะกดคำ

ทิสนา แคมมณี (2552, หน้า 256-257) กล่าวว่า การสอนมุ่งเน้นการให้ความรู้ที่ลึกซึ้ง ช่วยให้ผู้เรียนรู้สึกว่ามีบทบาทในการเรียน ทำให้ผู้เรียนตั้งใจเรียนรู้และช่วยให้ผู้เรียนประสบความสำเร็จในการเรียน การจัดการเรียนการสอนโดยจัดสาระและวิธีการให้ผู้เรียนอย่างดีทั้งทางด้านเนื้อหาความรู้ และการให้ผู้เรียนใช้เวลาเรียนอย่างมีประสิทธิภาพ เป็นประโยชน์ต่อการเรียนรู้ของผู้เรียนมากที่สุด ผู้เรียนมีใจจดจ่อกับสิ่งที่เรียนและช่วยให้ผู้เรียน 80% ประสบความสำเร็จในการเรียน นอกจากนั้นยังพบว่า บรรยากาศการเรียนที่ไม่ปลอดภัยสำหรับผู้เรียน สามารถสกัดกั้นความสำเร็จของผู้เรียนได้ ดังนั้นผู้สอนจึงจำเป็นต้องระมัดระวัง ไม่ทำให้ผู้เรียนเกิดความรู้สึกในทางลบ เช่น การดูค่างกล่าว การแสดงความไม่พอใจ หรือวิพากษ์วิจารณ์การเรียนการสอนประกอบด้วยขั้นตอนสำคัญ 5 ขั้นตอนนี้

ขั้นที่ 1 ขั้นนำ

1.1 ผู้สอนแจ้งวัตถุประสงค์ของบทเรียนและระดับการเรียนรู้หรือพฤติกรรม การเรียนรู้ที่คาดหวังแก่ผู้เรียน

1.2 ผู้สอนชี้แจงสาระของบทเรียน และความสัมพันธ์กับความรู้และประสบการณ์เดิมของผู้เรียนอย่างคร่าวๆ

1.3 ผู้สอนชี้แจงกระบวนการเรียนรู้ และหน้าที่รับผิดชอบของผู้เรียนในการเรียนแต่ละขั้นตอน

ขั้นที่ 2 ขั้นนำเสนอบทเรียน

2.1 หากเป็นการนำเสนอเนื้อหาสาระ ข้อความรู้หรือมโนทัศน์ ผู้สอนควรกลั่นกรอง และสกัดคุณสมบัติเฉพาะของมโนทัศน์เหล่านั้น และนำเสนออย่างชัดเจน พร้อมทั้งอธิบายและ ยกตัวอย่างประกอบให้ผู้เรียนเข้าใจ ต่อไปจึงสรุปคำนิยามของมโนทัศน์เหล่านั้น

2.2 ตรวจสอบว่าผู้เรียนมีความเข้าใจตรงตามวัตถุประสงค์ก่อนให้ผู้เรียนลงมือฝึก ปฏิบัติ หากผู้เรียนยังไม่เข้าใจ ต้องสอนซ่อมให้เข้าใจก่อน

ขั้นที่ 3 ขั้นฝึกปฏิบัติตามแบบ (structured practice)

ผู้สอนปฏิบัติให้ผู้เรียนดูเป็นตัวอย่าง ผู้เรียนปฏิบัติตาม ผู้สอนให้ข้อมูลป้อนกลับ ให้ การเสริมแรงหรือแก้ไขข้อผิดพลาดของผู้เรียน

ขั้นที่ 4 ขั้นฝึกปฏิบัติภายใต้การกำกับของผู้ชี้แนะ (guided practice)

ผู้เรียนลงมือปฏิบัติด้วยตนเอง โดยผู้สอนคอยดูแลอยู่ห่าง ๆ ผู้สอนจะสามารถ ประเมินการเรียนรู้ได้จากความสำเร็จและความผิดพลาดของการปฏิบัติของผู้เรียน และช่วยเหลือ ผู้เรียน โดยให้ข้อมูลป้อนกลับเพื่อให้ผู้เรียนแก้ไขข้อผิดพลาดต่าง ๆ

ขั้นที่ 5 การฝึกปฏิบัติอย่างอิสระ (independent practice)

หลังจากผู้เรียนสามารถปฏิบัติตามขั้นที่ 4 ได้ถูกต้องประมาณ 85-90% แล้วผู้สอนควรปล่อย ให้ผู้เรียนปฏิบัติต่อไปอย่างอิสระ เพื่อช่วยให้เกิดความชำนาญและการเรียนรู้อย่างคงทน ผู้สอนไม่ จำเป็นต้องให้ข้อมูลป้อนกลับในทันที สามารถให้ภายหลังได้ การฝึกในขั้นนี้ไม่ควรทำติดต่อกัน ในครั้งเดียว ควรมีการฝึกเป็นระยะ ๆ เพื่อช่วยให้การเรียนรู้คงทน

ปราโมทย์ จันทรเรือง (2552, หน้า 233) กล่าวว่า รูปแบบการสอนทางตรงเป็นยุทธศาสตร์ที่ นำมาใช้เพื่อให้เกิดการเรียนรู้ความคิดรวบยอดและทักษะ โดยครูอาจกำหนดประเด็นเนื้อเรื่องหรือ เนื้อหาที่ใช้สอน นำความรู้มาอธิบายนักเรียนและเปิดโอกาสให้นักเรียนได้ฝึกปฏิบัติจริง และได้ข้อมูล ย้อนกลับมาแก้ไขปรับปรุงการเรียนรู้ของนักเรียน การสอนทางตรงบางครั้งเรียกการเรียนการสอน เพื่อรู้แจ้งเชิงประจักษ์ (explicit instruction) ซึ่งเป็นความพยายามที่จะเชื่อมโยงระหว่างกิจกรรมของ ครูและการเรียนรู้ของผู้เรียนและช่วยให้ผู้เรียนเผชิญสถานการณ์โดยตรง อันจะช่วยในการคิดและ แก้ปัญหาต่าง ๆ ได้ รูปแบบการเรียนการสอนทางตรงมี 4 ขั้น ดังนี้

1. ขั้นแนะนำบทเรียน (introduction) ครูทบทวน และแจ้งจุดประสงค์การเรียนรู้ และเหตุผล ของการเรียนรู้แก่ผู้เรียน

2. ขั้นนำเสนอการเรียนการสอน (presentation) ครูอธิบายถึงความคิดรวบยอดใหม่ หรือ รูปแบบของทักษะที่ผู้เรียนจะได้เรียน

3. ขั้นนำสู่การฝึกทักษะ (guided practice) นักเรียนได้ฝึกการคิด ปฏิบัติตามทักษะการจัด ประเภท/จัดกลุ่มขอความคิดรวบยอด

4. ขั้นฝึกอย่างอิสระ (independent practice) นักเรียนได้ฝึกทักษะปฏิบัติและเกิดความคิด รวบยอดด้วยตนเอง

จากแนวคิดการจัดการเรียนการสอนเกี่ยวกับการเรียนการสอนแจกลูกสะกดคำ ที่นักการศึกษากล่าวไว้ พอสรุปได้ว่า การจัดการเรียนการสอนแจกลูกสะกดคำ มีขั้นตอนดังนี้

ครูผู้สอนต้องจัดจุดประสงค์ก่อน นำเข้าสู่บทเรียนเสนอเนื้อหาที่สอนมีตัวอย่างประกอบทำให้ผู้เรียนเข้าใจเนื้อหามากยิ่งขึ้น และให้ผู้เรียนลงมือฝึกปฏิบัติกิจกรรมโดยครูผู้สอนเป็นผู้คอยชี้แนะเมื่อผู้เรียนมีปัญหา

ความพึงพอใจต่อชุดกิจกรรม

ความหมายความพึงพอใจต่อชุดกิจกรรม

ความพึงพอใจ (Satisfaction) ได้มีผู้ให้ความหมายและแนวคิดไว้อย่างต่าง ๆ หลายความหมาย ซึ่งมีผู้กล่าวถึงแนวคิดนี้ไว้อย่างมากมาย เช่น

ระพีพร โพธิ์ศรี (2549, หน้า 38) ได้ให้ความหมายความพึงพอใจไว้ว่า ความพึงพอใจหมายถึง ความรู้สึกชอบหรือไม่ชอบของบุคคลแต่ละคนที่มีต่อสิ่งแวดลอมต่างๆ เป็นความรู้สึกที่อาจดำรงอยู่ได้นานพอสมควรและอาจมากหรือน้อยก็ได้

กูด (Good, 1973, p. 384) ให้ความหมายของความพึงพอใจไว้ว่า ความพึงพอใจหมายถึง สภาพ คุณภาพหรือระดับความพึงพอใจ ซึ่งเป็นผลมาจากความสนใจต่างๆ และเจตคติของบุคคลที่มีต่องานของตน

เดวิส และ นิวสตรอม (Davis, & Newstrom, 1985, p.83) ได้ให้ความหมายคำว่า ความพึงพอใจในการทำงานว่า หมายถึง ความพึงพอใจหรือไม่พอใจของผู้ปฏิบัติงาน ซึ่งเป็นความสัมพันธ์ระหว่างความคาดหวังของผู้ปฏิบัติงานที่มีต่องานกับผลประโยชน์ที่จะได้รับ

คณะกรรมการวิสามัญเพื่อติดตามและประเมินผลการปฏิรูประบบราชการวุฒิสภา (2547, หน้า 37) กล่าวถึง ความพึงพอใจ เป็นความรู้สึกของบุคคลที่มีต่อสิ่งใดสิ่งหนึ่ง ซึ่งความพึงพอใจจะเกิดขึ้นได้ก็ต่อเมื่อบุคคลนั้นได้รับในสิ่งที่ต้องการหรือบรรลุความคาดหวัง ในบางระดับในทาง ตรงกันข้าม ความพึงพอใจจะไม่เกิดขึ้นได้เลยหากความต้องการหรือความคาดหวังไม่ได้รับการสนองตอบ

จากนักการศึกษาที่ให้ความหมายความพึงพอใจไว้ สรุปได้ว่า ความพึงพอใจหมายถึง ความรู้สึก ความเต็มใจของบุคคลที่มีต่อสิ่งใดสิ่งหนึ่งซึ่งมีการแสดงออกนำมาแห่งความสุข ในที่นี้ ความพึงพอใจต่อชุดกิจกรรมหมายถึง ความรู้สึก ความเต็มใจของนักเรียนที่มีต่อชุดกิจกรรมการเขียนเรื่องการแจกลูกสะกดคำที่มีการแสดงออกซึ่งนำมาแห่งความสุข

ความสำคัญของความพึงพอใจ

พรณี ข.เจนจิต (2538, หน้า 288) กล่าวว่า ความพึงพอใจเป็นเรื่องของความรู้สึกที่บุคคลมีต่อสิ่งใดสิ่งหนึ่ง ซึ่งมีอิทธิพลทำให้แต่ละคนสนองตอบต่อสิ่งเร้าแตกต่างกันออกไป บุคคลจะมีความพึงพอใจมากน้อยเกี่ยวกับสิ่งใดบุคคลรอบข้างมีอิทธิพลอย่างยิ่ง ความพึงพอใจของบุคคลมีแนวโน้มที่จะขึ้นอยู่กับค่านิยมของบุคคลรอบข้าง ความพึงพอใจมีแหล่งที่เกิด 4 ประการ คือ 1) การอบรมแต่เล็ก ๆ เป็นไปในลักษณะค่อย ๆ คูดซึมจากการเลียนแบบพ่อกับแม่และคนข้างเคียง ไม่ต้องมีใครมาสอน ดังนั้นความพึงพอใจจึงเป็นเรื่องของการเรียนรู้ 2) ประสบการณ์ของบุคคล 3) การรับถ่ายทอดจากความพึงพอใจที่มีอยู่แล้ว และ 4) สื่อมวลชน

พอร์เตอร์ (Porter, 1961, pp. 1-10) กล่าวถึงความพึงพอใจต่อการทำงานในแง่ที่ว่าบุคคลจะเกิดความพึงพอใจได้ก็ต่อเมื่อประเมินแล้วว่างานนั้น ๆ จะนำผลตอบแทนมาให้ ซึ่งบุคคลได้มี

การตัดสินใจไว้ล่วงหน้าแล้วว่า คุณค่าของสิ่งที่ได้รับเป็นเช่นไร บุคคลจึงเลือกเอางานที่นำผลลัพธ์เหล่านั้นมาให้ แนวคิดของทฤษฎีนี้อยู่ที่ผลได้ ความปรารถนาที่รุนแรงและความคาดหวัง ทฤษฎีความคาดหวังจะคาดคะเนว่า โดยทั่ว ๆ ไปบุคคลแต่ละคนจะแสดงพฤติกรรมก็ต่อเมื่อเขามองเห็นโอกาส ความน่าจะเป็นค่อนข้างเด่นชัดว่าหากมีความพยายามก็จะนำไปสู่ผลงานที่สูงขึ้น และยิ่งมองเห็นโอกาสความน่าจะเป็นไปได้ค่อนข้างสูงยิ่งกว่า ผลงานที่สูงขึ้นจะนำไปสู่ผลที่ปรารถนาได้ ซึ่งหมายถึง ความคาดหวังนี้เกิดก่อนการกระทำจึงสามารถเป็นเหตุของการกระทำพฤติกรรมของมนุษย์เกิดจากแรงผลักดัน ส่วนหนึ่งเกิดจากความต้องการ และอีกส่วนหนึ่งเกิดจากความคาดหวังที่จะได้รับสิ่งจูงใจ ผลตอบแทนหรือผลลัพธ์ซึ่งจะมีความสำคัญและจะเป็นตัวทำให้เกิดพฤติกรรมใดนั้นขึ้นอยู่กับความพึงพอใจต่อผลตอบแทน

จากความสำคัญที่นักการศึกษากล่าวไว้ พอสรุปได้ว่า ความสำคัญของความพึงพอใจในการปฏิบัติงานของทุกคน อยากให้งานที่ทำอยู่มีประสิทธิภาพและสำเร็จไปได้ด้วยดีไม่มีอุปสรรคใดๆ มีความราบรื่น ควรต้องสร้างสิ่งที่จูงใจให้เหมาะสมกับความต้องการของนักเรียนทุกคน

องค์ประกอบของความพึงพอใจ

กลิมเมอร์, และคนอื่นๆ (Gilmer, et al., 1971, p. 283) ได้กล่าวถึงองค์ประกอบต่างๆ ที่มีต่อความพึงพอใจจะต้องประกอบด้วย 1) ความมั่นคงปลอดภัย ได้แก่ ความมั่นคงในการทำงาน 2) โอกาสก้าวหน้าในการทำงานเช่น ได้มีโอกาสได้รับสิ่งตอบแทนจากความสามารถในการทำงาน 3) บริษัทและฝ่ายจัดการ ได้แก่ความพอใจในชื่อเสียงของที่ทำงานและพอใจในการจัดการของฝ่ายจัดการ 4) ค่าจ้าง 5) ลักษณะของงานทำ 6) การบังคับบัญชา 7) ลักษณะทางสังคม 8) การคมนาคมและการติดต่อสื่อสาร 9) สภาพการทำงาน และ 10) สิ่งตอบแทน

บาร์นาร์ด (Barnard, 1972, pp. 142-149) ได้กล่าวถึงสิ่งจูงใจซึ่งหน่วยงานหรือผู้บริหารหน่วยงานสามารถนำไปใช้เป็นเครื่องมือกระตุ้นบุคคล เพื่อให้เกิดความพึงพอใจในการปฏิบัติงานไว้หลายประการคือ 1) สิ่งจูงใจซึ่งเป็นวัตถุ ได้แก่ เงิน สิ่งของหรือสภาวะทางกายภาพที่ให้แก่ผู้ปฏิบัติงานเป็นการตอบแทน ชมเชย หรือเป็นรางวัล 2) สิ่งจูงใจที่เป็นโอกาสของบุคคล ได้แก่ เกียรติภูมิ ตำแหน่ง การมีอำนาจ 3) ผลประโยชน์ทางอุดมคติ ได้แก่ สมรรถภาพของหน่วยงานที่จะสนองความต้องการของบุคคลที่ได้แสดงฝีมือ ความรู้สึกเท่าเทียมกัน 5) ความดึงดูดใจในสังคม 6) การปรับสภาพการทำงานให้เหมาะสมกับวิธีการและสภาพบุคคล 7) โอกาสที่จะมีส่วนร่วมในงานอย่างกว้างขวาง และ 8) สภาพการอยู่ร่วมกันในสังคมหรือความมั่นคงในสังคม

มิลตัน (Milton, 1981, p. 519) ได้กล่าวถึงองค์ประกอบที่มีผลต่อความพึงพอใจในการปฏิบัติงานคือ 1) ลักษณะงาน 2) เงินเดือน 3) การเลื่อนตำแหน่งในการทำงาน 4) การได้รับการยอมรับนับถือ 5) ผลประโยชน์ 6) สภาพการทำงาน 7) การนิเทศงาน 8) ความสัมพันธ์กับเพื่อนร่วมงาน และ 9) การบริหารงาน

จากที่นักการศึกษากล่าวถึงองค์ประกอบของความพึงพอใจพอสรุปได้ว่า การที่บุคคลจะมีความพึงพอใจได้นั้นต้องประกอบด้วยสิ่งต่างๆ เช่น เงินหรือรางวัลที่เหมาะสมกับงานที่ทำ ตำแหน่งหน้าที่การงานที่สูงขึ้นเมื่อทำงานที่ผู้บริหารสั่งได้สำเร็จ

การวัดความพึงพอใจ

1. วัดอุปสรรคของการวัดความพึงพอใจ

ปริยาพร วงศ์อนุตรโรจน์ (2535, หน้า 153-154) ได้กล่าวถึงวัดอุปสรรคของการวัดความพึงพอใจในงาน โดยสรุปได้ดังนี้

- 1.1 เพื่อจะได้ทราบถึงสาเหตุของความพึงพอใจและไม่พึงพอใจในงาน
- 1.2 เพื่อจะได้ทราบถึงความสัมพันธ์ระหว่างความพึงพอใจในงานกับผลงานที่ออกมา
- 1.3 เพื่อจะได้เรียนรู้ถึงสภาพแวดล้อมต่างๆ ที่ก่อให้เกิดความพึงพอใจและไม่พึงพอใจ

ในงาน

1.4 เพื่อจะได้ทราบถึงความสัมพันธ์ระหว่างความพึงพอใจในงานกับการฝึกอบรม การขาดงาน หยุ่งงานบ่อยๆ การเปลี่ยนงาน การลาออก และการแก้ปัญหา

อย่างไรก็ตามปัญหาที่น่าสนใจมากที่สุดที่ผู้บริหารส่วนมากอยากรู้ก็คือสาเหตุของความพึงพอใจและไม่พึงพอใจในงาน สภาพแวดล้อมต่างๆ ที่ก่อให้เกิดความพึงพอใจและไม่พึงพอใจในงานซึ่งบางองค์กรถือเป็นเป้าหมายสำคัญที่จะต้องทำให้มีขึ้นอย่างสมบูรณ์แบบ

2. แบบวัดความพึงพอใจในงาน

ในหน่วยงานต่างๆ ได้ให้ความสนใจกับความพึงพอใจในงานมานานนักจิตวิทยาได้สร้างแบบวัดความพึงพอใจในงานตามนิยามศัพท์และตามมุ่งหมายของการวัดการแบ่งแบบวัดจึงมีหลายลักษณะตามที่ปริยาพร วงศ์อนุตรโรจน์ (2535, หน้า 154-155) ได้แบ่งแบบวัดความพึงพอใจในงาน โดยสรุปดังนี้

2.1 การแบ่งแบบวัดตามลักษณะข้อคำถาม ได้แก่

2.1.1 แบบสำรวจปรนัยเป็นแบบวัดที่มีคำถามและคำตอบให้เลือกตอบ โดยผู้ที่ต้องตอบที่ตนเองมีความคิดเห็นและมีความรู้สึกที่เป็นจริง ข้อมูลที่ได้สามารถวิเคราะห์ด้วยเชิงปริมาณ

2.1.2 แบบสำรวจเชิงพรรณนาเป็นแบบสอบถามที่ผู้ตอบตอบด้วยคำพูดและข้อเขียนของตนเอง เป็นแบบสัมภาษณ์หรือคำถามปลายเปิดให้ผู้ตอบตอบได้อิสระข้อมูลที่ได้เป็นไปในลักษณะเชิงคุณภาพ

2.2 การแบ่งแบบวัดตามคุณลักษณะของงาน ได้แก่

2.2.1 แบบวัดความพึงพอใจในงานโดยทั่วไปเป็นแบบที่วัดความพึงพอใจของบุคคลที่มีความสุขอยู่กับงานโดยส่วนร่วม

2.2.2 แบบวัดความพึงพอใจเฉพาะเกี่ยวกับงานลักษณะของแบบวัดนี้เป็นการวัดความพึงพอใจ ในงานแต่ละด้าน มิตรสัมพันธ์ ผู้บังคับบัญชาและความก้าวหน้า

จากที่นักการศึกษากล่าวถึงการวัดความพึงพอใจในงานนั้น มีการแบ่งแบบวัดตามลักษณะข้อคำถามที่ถามได้แก่ แบบสำรวจปรนัย เป็นแบบวัดที่มีคำถามและคำตอบให้เลือกตอบ และแบบสำรวจเชิงพรรณนาเป็นแบบสอบถามที่ผู้ตอบตอบด้วยคำพูดและข้อเขียนของตนเอง และการแบ่งแบบวัดตามคุณลักษณะของงานได้แก่ แบบวัดความพึงพอใจในงานโดยทั่วไปและแบบวัดความพึงพอใจเฉพาะเกี่ยวกับงานในงานแต่ละด้านมิตรสัมพันธ์

แบบวัดความพึงพอใจการพัฒนาชุดกิจกรรมการเรียนรู้เรื่องการแจกลูกสะกดคำ สำหรับนักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 1 ที่ผู้วิจัยสร้างขึ้นแบ่งเป็น 3 ระดับ ดังนี้

3 หมายถึง ความพึงพอใจระดับมาก

2 หมายถึง ความพึงพอใจระดับปานกลาง

1 หมายถึง ความพึงพอใจระดับน้อย

งานวิจัยที่เกี่ยวข้อง

งานวิจัยในประเทศ

ปิยะพงษ์ สุริยะพรหม (2546, บทคัดย่อ) ได้ทำการพัฒนาชุดกิจกรรมการเรียนรู้แบบ 4 MAT เรื่องป่าชุมชนเพื่อส่งเสริมเจตคติต่อการอนุรักษ์ป่าชุมชน และผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนสำหรับนักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 6 มีการพัฒนาประสิทธิภาพของชุดกิจกรรมพบว่า ประสิทธิภาพของชุดกิจกรรมมีคุณภาพ 80/80

เสาวลักษณ์ คำหอม (2546, หน้า 133) ศึกษาเรื่องการพัฒนาชุดการเรียนรู้เรื่องบุคคลสำคัญของจังหวัดสุพรรณบุรี สำหรับนักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 6 ผลการวิจัยพบว่า 1) นักเรียน ครูและบุคคลที่เกี่ยวข้องในท้องถิ่น ต้องการให้มีการพัฒนาชุดการเรียนรู้เรื่องบุคคลสำคัญของจังหวัดสุพรรณบุรี 2) ชุดการเรียนรู้เรื่องบุคคลสำคัญของจังหวัดสุพรรณบุรี สำหรับนักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 6 ประกอบด้วย คำนำ วัตถุประสงค์ คู่มือครู คู่มือนักเรียน และหนังสืออ่านเพิ่มเติม และชุดการเรียนรู้ที่พัฒนาขึ้นมีประสิทธิภาพ 81.10/80.24 3) นักเรียนมีความรู้ความเข้าใจเกี่ยวกับบุคคลสำคัญของจังหวัดสุพรรณบุรี ก่อนและหลังการใช้ชุดการเรียนรู้แตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05 โดยหลังการใช้ชุดการเรียนรู้มีคะแนนสูงกว่าก่อนการใช้ชุดการเรียนรู้

ศศิธร มงคลทอง (2548, หน้า 72) ได้ทำการศึกษาเรื่องการพัฒนาชุดกิจกรรมเรื่องน้ำเพื่อชีวิต สำหรับนักเรียนช่วงชั้นที่ 3 มีการพัฒนาประสิทธิภาพของชุดกิจกรรมพบว่า ประสิทธิภาพของชุดกิจกรรมมีคุณภาพ 80/80

จันทร์จิรา รัตนไพบูลย์ (2549, หน้า 108) ได้ทำการศึกษาเรื่องการพัฒนาชุดกิจกรรมการจัดค่ายอนุรักษ์สิ่งแวดล้อมเรื่องการอนุรักษ์สิ่งแวดล้อมสำหรับนักเรียนระดับช่วงชั้นที่ 4 มีการพัฒนาประสิทธิภาพของชุดกิจกรรมพบว่า ประสิทธิภาพของชุดกิจกรรมมีคุณภาพ 80/80

อิสริยา หนูจ้อย (2549, บทคัดย่อ) ได้ทำการศึกษาเรื่องการพัฒนาชุดกิจกรรมการเรียนรู้สิ่งแวดล้อมศึกษาเรื่องระบบนิเวศในนาข้าว สำหรับนักเรียนช่วงชั้นที่ 3 มีการพัฒนาประสิทธิภาพของชุดกิจกรรมพบว่า ประสิทธิภาพของชุดกิจกรรมมีค่าเท่ากับ .827 และหลังจากการใช้ชุดกิจกรรมผู้เรียนมีคะแนนเพิ่มขึ้น 82.70

สมถวิล นุ่มหันธ์ (2551, บทคัดย่อ) ได้ทำการศึกษาเรื่องการพัฒนาชุดกิจกรรมบูรณาการหน่วยผลไม้ สำหรับเด็กปฐมวัยพบว่า ประสิทธิภาพมีค่าเท่ากับ 85.60/84.67 ซึ่งสูงกว่าเกณฑ์มาตรฐาน 80/80

กรรณิการ์ หุ่นทอง (2551, หน้า 83) ได้ทำการศึกษาเรื่องการพัฒนาชุดการเรียนรู้เรื่องการอนุรักษ์แหล่งท่องเที่ยวในจังหวัดนครสวรรค์ สำหรับนักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 5 พบว่ามี

ประสิทธิภาพสูงกว่าเกณฑ์ 80/80 ชุดที่ 1 มีประสิทธิภาพ 80.11/86.11 ชุดที่ 2 มีประสิทธิภาพ 80.00/89.60 ชุดที่ 3 มีประสิทธิภาพ 80.20/89.88

ผ่องพรรณ แก้วหล้า (2551, หน้า 66) ได้ทำการศึกษา การใช้ชุดกิจกรรมพัฒนาความคิดสร้างสรรค์เพื่อส่งเสริมการเขียนเชิงสร้างสรรค์ของนักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 5 พบว่า ชุดกิจกรรมพัฒนาความคิดสร้างสรรค์ เพื่อส่งเสริมการสร้างสรรค์ มีค่าเฉลี่ยร้อยละของคะแนนความสามารถในการเขียนเชิงสร้างสรรค์โดยรวมเท่ากับ 71.89 ซึ่งเมื่อเทียบกับเกณฑ์การแปลความค่าเฉลี่ยของคะแนนความสามารถในการเขียนเชิงสร้างสรรค์ อยู่ในระดับดี แต่เมื่อพิจารณาค่าเฉลี่ยของคะแนนความสามารถด้านการเขียนเชิงสร้างสรรค์แบ่งตามชุดกิจกรรมมากที่สุดในชุดกิจกรรมที่ 8 คิดเป็นร้อยละ 78.62 รองลงมาคือ ชุดกิจกรรมที่ 9 คิดเป็นร้อยละ 77.82 ชุดกิจกรรมที่ 5 คิดเป็นร้อยละ 76.43 และชุดกิจกรรมที่ 4 คิดเป็นร้อยละ 74.09 ผลการใช้ชุดกิจกรรมพัฒนาความคิดสร้างสรรค์ เพื่อส่งเสริมการเขียนเชิงสร้างสรรค์ พบว่า นักเรียนที่ใช้ชุดกิจกรรมพัฒนาความคิดสร้างสรรค์ เพื่อส่งเสริมการเขียนเชิงสร้างสรรค์ มีความสามารถในการเขียนเชิงสร้างสรรค์โดยมีคะแนนเฉลี่ยก่อนและหลังเรียนแตกต่างกัน โดยคะแนนความสามารถในการเขียนเชิงสร้างสรรค์หลังเรียนสูงกว่าก่อนเรียน แสดงว่าชุดกิจกรรมพัฒนาความคิดสร้างสรรค์สามารถส่งเสริมการเขียนเชิงสร้างสรรค์ได้

งานวิจัยต่างประเทศ

งานวิจัยในต่างประเทศที่เกี่ยวข้องกับชุดกิจกรรมได้มีผู้ทำการวิจัยไว้ ดังนี้

ซาร์จ (Schart, 2000, abstract) ศึกษาเรื่องผลการรับรู้ของการออกแบบการเรียนการสอน โดยใช้ชุดการเรียนรู้ สำหรับการเรียนการสอนในระดับวิทยาลัย วัตถุประสงค์เพื่อทดลองการรับรู้เกี่ยวกับคุณค่า และผลกระทบจากการพัฒนาชุดการเรียนรู้โดยใช้การออกแบบระบบการเรียนการสอน (Instructional System Design, ISD) เครื่องมือที่ใช้สำรวจความต้องการของผู้เรียนจากการใช้ประโยชน์ของชุดการเรียนรู้ มีการวัดทัศนคติ การออกภาคสนาม การใช้แหล่งทรัพยากรบุคคล สื่อผสม และเทคนิคพิเศษ รูปแบบของการวิจัยเป็นแบบกลุ่มเดียวสอบก่อนสอบหลัง (One Group Pretest-Posttest Design) ผลการวิจัยพบว่า นักศึกษามีการรับรู้เกี่ยวกับการใช้ประโยชน์ของการพัฒนาชุดการเรียนรู้โดยการออกแบบระบบการเรียนการสอนในรายวิชาการเรียนการสอนมากกว่า 90% และทำให้นักศึกษามีผลการเรียนอยู่ในระดับดีเยี่ยมถึง 46.9% ระดับดี 43.8% ระดับปานกลาง 9.3% และงานวิจัยนี้ช่วยให้บรรยากาศในการเรียนการสอนดีขึ้น

โบแมน (Bowman, 2002) ศึกษาวิธีการของครูเชี่ยวชาญในการจัดการเรียนการสอนได้ประสบผลสำเร็จ ผลการศึกษาพบว่า ในด้านวิธีการสอนครูต้องมีการสร้างมิตรภาพ ให้กำลังใจ พยายามกระตุ้น สร้างความสนใจ ใช้วิธีการสอนและสื่อการสอนที่หลากหลาย

บูราส (Bouras, 2002) ศึกษาการใช้เครื่องมือผสมสำหรับการอธิบายด้านสิ่งแวดล้อมโดยเยาวชน ผลการศึกษาพบว่า มีการใช้เทคโนโลยีมาพัฒนาสื่อผสม การสร้างทัศนคติทางการศึกษา และเครื่องมือสื่อผสมได้พัฒนาเด็กอายุระหว่าง 4-8 ปี โดยพิจารณาจากผลสะท้อนจากชีวิตประจำวัน

เฮิร์ด (Heard, 2002) ศึกษาความสัมพันธ์ระหว่างการเรียนรู้ การฝึกทักษะและความคงทนในการเรียนของนักเรียนในชุมชน ผลการศึกษาพบว่า ในด้านการเรียนรู้จะได้ผลดีต้องมีการสร้าง

มนุษย์สัมพันธ์ และใช้สื่อการเรียนรวมทั้งใช้รูปแบบการเรียนรู้หลายวิธี เพื่อให้เกิด ความกระตือรือร้น และมีความคงทนในการเรียน

ฟาร์คาส (Farkas, 2002) ศึกษาผลของวิธีการสอนแบบปกติและการสอนโดยใช้ชุดการเรียน การสอน ที่มีต่อการเรียนรู้ด้านผลสัมฤทธิ์ทางการเรียน เจตคติ การเอาใจใส่ในการเรียนและ ความสามารถในการแปลความหมายของนักเรียนชั้นปีที่เจ็ด ผลการศึกษาพบว่า ในด้านผลสัมฤทธิ์ ชุดการเรียนการสอนที่มีสื่อหลากหลาย ทำให้นักเรียนมีผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนและความสามารถในการแปลความหมายดีขึ้น

โรบินสัน (Robinson, 2002) ศึกษาความคิดเห็นของนักเรียนในโรงเรียนมัธยมศึกษา ผลการศึกษาพบว่า การเรียนรู้ในปัจจุบันนักเรียนต้องการการเรียนรู้โดยการค้นพบด้วยตนเองจากสื่อ การเรียนรู้หลายชนิด นักเรียนช่วยเหลือซึ่งกันและกัน ทั้งนี้ นักเรียนต้องการให้เพิ่มการเรียนรู้แนวใหม่ ที่มีทักษะหลากหลายและเน้นกระบวนการปฏิบัติให้มากขึ้น

จากการศึกษาเอกสารและงานวิจัย สรุปได้ว่า การจัดการเรียนการสอนโดยใช้ชุดกิจกรรม สามารถแก้ปัญหาการจัดกิจกรรมการเรียนการสอนให้ประสบผลสำเร็จตามเกณฑ์ที่ตั้งไว้ ทำให้ ผลการเรียนรู้ดีขึ้นกว่าเรียนตามปกติ เพราะชุดกิจกรรมมีกิจกรรมที่หลากหลาย เหมาะสมกับวัยและ ระดับชั้นของผู้เรียน มีการใช้สื่อ อุปกรณ์ที่เอื้อต่อการเรียนรู้ ช่วยพัฒนาความสามารถในการเขียนของผู้เรียนให้ดีขึ้น เป็นการส่งเสริมให้ผู้เรียนมีอิสระในการเรียนรู้ แสวงหาความรู้ด้วยตนเองมากที่สุด ปฏิบัติกิจกรรมได้ด้วยตนเองและพัฒนาความสามารถตามศักยภาพของผู้เรียน ด้วยเหตุผลดังกล่าว ผู้วิจัยจึงสนใจที่จะพัฒนาชุดกิจกรรมการเขียนเรื่อง การแจกลูกสะกดคำ กลุ่มสาระการเรียนรู้ ภาษาไทยสำหรับนักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 1 เพื่อให้ผู้เรียนรู้จักการเรียนรู้โดยใช้สื่อประสมนำมา ปฏิบัติกิจกรรมด้วยตนเอง เกิดการเรียนรู้อย่างมีประสิทธิภาพ และนำความรู้ที่ได้มาใช้ในการ ชีวิตประจำวัน